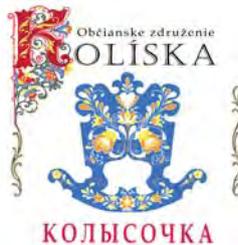

Юрко Харитун

ДЯКУЮ, МАТКО!

Обчанське здружіння КОЛЫСОЧКА – KOLÍSKA
Občianske združenie KOLYSOČKA - KOLÍSKA

Пряшів – Prešov
2017

© Автор: Юрко Харитун
ДЯКУЮ, МАМКО!

Рецензентка:

ПгДр. Кветослава Копорова, ПгД.

Одповідна редакторка:

ПгДр. Люба Кралёва, Пг.Д.

Языкова редакторка:

ПгДр. Кветослава Копорова, ПгД.

Ілюстрації:

ПаедДр. Ева Ілковічова

Графічна управа:

Роберт Віцо

Технічний редактор:

Роберт Віцо

Выдало ОЗ КОЛЫСОЧКА – KOLÍSKA як
свою шесту публікацію.

© Autor: Juraj Charitun
ĎAKUJEM, MAMKA!

Recenzentka:

PhDr. Kvetoslava Koporová, PhD.

Zodpovedná redaktorka:

PhDr. Luba Kráľová, Ph.D.

Jazyková redaktorka:

PhDr. Kvetoslava Koporová, PhD.

Ilustrácie:

PaedDr. Eva Ilkovičová

Grafická úprava:

Róbert Vico

Technický redaktor, sadzba:

Róbert Vico

Vydalo OZ KOLYSOČKA – KOLÍSKA ako
svoju šiestu publikáciu.

ÚRAD VLÁDY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Книжка виходить з фінансової підтримки Уряду влади СР, із програми Култура народностных меншын 2017.

Тоту публікацію ани ніяку їй часть не мож репродуковати без повоління властника авторських прав.

Выдання перше

Выроба:

ADIN, s.r.o.

Пряшів 2017

Кількість стран: 104

Наклад: 300 фалатків

Realizované s finančnou podporou Úradu vlády, z programu Kultúra národnostných menšín 2017.

Túto publikáciu ani žiadnu jej časť nie je možné reprodukovat' bez súhlasu majiteľa autorských práv.

Выдание прvé

Výroba:

ADIN, s.r.o.

Prešov 2017

Počet strán: 104

Náklad: 300 kusov

ISBN - 978-80-972115-4-7

9 788097 211547

ОБСЯГ

Слово автора	4
І така є любов	6
Колысанкы	8
Забавлянкы	22
Посмішкы	
Утішкы	
Пестушкы	
Забавлянкы	
Вінчовачкы.....	79
Молитвочкы	81
Рахованкы - вычітанкы	83
Научме ся рімовати.....	88
Гаданкы.....	89
Приповідка.....	91
Пословіці	91
Ты мій - ты моя - вы мої діточкы	95
Выглядаванкы	100

СЛОВО АВТОРА

При дописованню фрагментів дитячого фолклору, яку записала, а многи з них і витворила моя мати, вірте мі, я ся тішыв як мала дїтина. Засміяв єм ся коло тых текстів, но часто стїкали по лицах ай слызы. За тым фолклором мы з мамов путовали понад тісяч кілометрів, в часі, коли мати з няньком перешли жыти до Кежмарку. Жаль за селом, споминаня на свій край, носталгія за пережытым... Тото вшытко примушовало нас вертати ся хоць лем на час до своїх – до стрыны, теты, сусідкы, родаків... Бісіды нашы пераважно были о тім, як ся там жыло, за наш хотарь, звыкы, співаночки...

Десь перед десятёма роками мама зачала записовати колысанкы, забавлянкы... Нелем записовати, але і творити їх.

Мати велё писем писала. І в них были пословиці, співаночки, забавлянкы...

Часто мі повіла: Мы бы могли зайти до Снины, Гуменного, Вранова... Ішли сьме. Про мене то были найщастливішы дні мого жывота.

Теперь, коли дописаны фрагменты з того фолклору, вірю, же то є поставлений памнятник моїй мамці. Памнятник, який ніхто не збурять, як збуряли нашы села і не замулить го ани вода стариньской гати.

Хочу вірити, же тоты дрібны фоклорны формы помогут учителькам, вихователькам, але і молодым родічам при выхові своїх діточок.

Дякую. Юрко Харитун

МОТТО:

**Непромарнене жытя
Дякую, мамко
За колысанкы
Забавлянкы
Не впадуть до забытя.**

Ваш сын Юрко

МАМКО МОЯ СТАРА

Мамко моя стара,
 Ты сивый голубе,
 Ты-сь ня годовала,
 А тебе, хто буде?
     Ты-сь ня годовала,
     Од самой малости,
     А тебе хто буде,
     Мамко, до старости?
 Ты-сь ня годовала
 Ліпше, як ту паву,
 За тобов, мамочко,
 Великий жаль маву.

МАМКО МОЯ СТАРА

Мам-ко мо-я ста-ра, Ты, си-вий го-лу-бе,
 Ты-сь ня го-до-ва-ла, а те-бе хто бу-де?

З технічних причин тексти співанок під нотами суть записані не подля правописної норми. Из магнетофоновой паськи ем записав тоты співаночки. Не мав ем із записованём ниякы проблемы. Вісем років ем ходив на музичну школу у Снині – на гуслі, де мене учів пан Володимир Громьяк і Юрко Сенько – родак із Звалы. На факулті у Пряшові моім учітелём був Володимир Любімов і Юрій Костюк. Моя діпломова работа была – *Переселеньска тематіка в устній народній творчости*, де я записав по наших селах 178 народных співанок – памятник нашим людем, які мусли одыти од своєї груди. Маю іщі велё спогадів на нашу ДОЛИНУ. Моім геслом є: Не є дня без рядка! Юрко Харитун.

І ТАКА Є ЛЮБОВ¹

Дідо Липош зберав ся покосити лучку під Тісщинами. На плечок кобілка, у ній молоток, плечох на клепаня косы, корчак з оселков і як все – фалаток хліба і солонинки, яку любив упечі на огнику. Лучка невелика. Покры зайде сонце, буде покошена. І так было.

Зберав ся вже домів, коли на бережку потічка зачув якийсь голос, звуки, які не были ани дітячі, та уж нияк звірячі. Як кебы хтось плакав. Думав, же може якась мачка ту заблудила. Дітина то не може быти. Ани так, ани так, но треба йти домів. Зробив пару кроків і над лучков зазрів прекрасны малины.

- Як добрі, же я взяв із собов канточку на воду. Назберам малинок і принесу внучатам. Вірю, потішать ся. Вісять як грозно.

Натішений дозберав малины і засьчує якийсь голос, звуки. І одразу у якийсь видить маленьке медвідятко.

- Што робити? – подумав собі. – Може прийти медведіця, а то не буде найліпше. Перейду через ріку, як кебы ся ніч не стало.

Так тому не было. Медвідятко за ним. Одломив із вільхы маленький конарик.

- Не ходь за мнов, мамка тя ту найде! Не помогло. Погладив го і насыпав на землю малинки.

- Но видиш, які добры. А ты хотіло йти за мнов. Прийде твоя мамка, потішить ся і одведе тя. Я мушу йти, бо і на мене чекають такы маленькы.

Дідо як зробив першы крокы, медвідятко за ним. Не поміг ани прутик, ани малины, та де уж ёго слова.

- Піде за мнов через ріку, вода в тых містах глубока. Через лавку не перейде. То не лавка, лем такый дручок. Ани думати не хочу, што бы ся стало.

Дідо Липош зняв із себе герок, закрутив до нёго медвідятко і як дітину несе домів. Дома уже чекала жена. Мала страх, што ся могло стати. Муж мав уже давно быти дома.

- Я ся хотіла уже выбрати за тобов. А што маеш у героку? Може грибы?

- Дітину про тебе несу.

- Не роб фіглі, - усміхла ся.

- Ту маю малины про внучата, а половину поїла твоя дітина.

- Розкруть герок, а перестань робити комедії.

Дідова жена скоро впала на коліна, кідь увідила таке чудо. Може у героку заспало, тепер ся медвідятко крутить попід ноги діда і як хоче ёго погладити, лиже му руки.

- До стаенкы дай сухого сіна, до мисочки молока. Буде пити, бо коло рікы хлептало воду. Не

¹ Тоту історію розповів Юркови Харитунови Іван Бараник із Звалы, зліквідованого села про гать Старина в окресі Снина.

- знаю, од коли не пило.
- А што будеме з ним робити? – просить ся баба.
  - Завтра зайду за гайником... Повім, яка правда была а він зробить, як треба.
  - Лем добрі двері зариглюй, могло бы выйти на двір і пропаде. Рано, як підуть внучата до школы, то буде радости. Штось такого іщі не віділи.
- Рано потихонькы дїдо ішов попід стаєнку і што не видить. Не хотїв тому вірити. Двері выломлены а не є ани малого медведика. На двір выбігла і баба.
- Добрї ся стало. Котра мати бы не хотїла свою дїтину.
  - Маєш правду, лем не знаю, же чого не было чути рычати корову, ани козы. Як я медвідятко потихонькы принїс домів, так потихонькы ёго однесла мати медведіця.
  - Я так хотїла, - розплакала ся баба, - жебы дїточкы віділи таке звірятко, погладили ёго, потїшыли ся...
  - Не плач. Даш їм малины а медведика ани не споминай. Плакали бы, як плачеш ты. Кебы люде любили свої дїточкы так, як люблять звірята! Позерай, міг її хтось застрїлити, могли псиска маленьке... Вірю, же го одвела до Тїснин, через Борсуку на Бескід і хтось їх там збачить, колись.

- І така є любов, і за ціну жытя.

КОЛЫСАНКЫ

Мачкы до впалачкы,
 а качкы до млачкы,
 коцурыкы на мурыкы.
 А ты в колысочці
 при своўй мамочці.

Спий дїтино, спий,
 Оченька запрый.
 Я тя буду колысати
 Співаночки ті співати.

Люляй, же мі, люляй,
 свої очка стуляй,
 бо пришла ноченька,
 дїтино маленька.

Гаю-гаю-гаю,
 Кого я ту маю?
 Маленьку дїтину,
 сховам під перину.

Перина біленька,
 про тебе тепленька.
 Гаю-гаю-гаю,
 добре дїтя маю.

Лїпше рано будеш,
 як ся мі пробудиш.
 А теперь лем люляй,
 сивы очка стуляй.

Гай-гай, гаю-гай,
 добрі ся ту май.
 А ты добра будь,
 лем ся не зобудь.

Гаю-гаю-гаю,
 я піду до гаю.
 Піду до долины,
 принесу малины.

Не годна-м співати,
 все лем люлю-люлю.
 Можу закликати
 із ліса зозулю.

Не можу співати,
 гайчі, же мі гайчі.
 Положу тя, сыну,
 до колыскы 'д мацці.

Не можу співати,
 все лем гаю-гаю.
 Вложу тя на бучок,
 Де орлы сідають.

* 3 технічных прічін тексты співанок під нотами суть записаны не подля правописной нормы.

КОЛЫШ ЖЕ СЯ, КОЛЫШ

(колысанка)

Колыш же ся, колыш,
не є чом плакати.
Скоро мі виростеш,
будеш помагати.

Будеш помагати,
травічки нажати.
А теперь ты мушу
іщі колысати.

Колышу, колышу,
буду і співати.
Маленька дітина
буде радість мати.

Ангеликы прилетіли,
над дітинов ся молили.
А дітина тихо спала,
хоць мамка не колысала.

Кебы завтра прилетіли,
дітиночці ся приснили.
Дяковати я їм буду,
на молитвы не забуду.

КОЛЫШ ЖЕ СЯ, КОЛЫШ /колысанка/

Ко- лыш же ся ко- лыш Не є чом пла- ка- ти
Ско- ро мі вы- рос- неш, бу- деш по- ма- га- ти

Гай-гай-гай,
вічка заперай.
Коло себе аж до рана
ангеликів май.

Вставай, вставай,
мій Іванку.
Когут співають
вже на ганку.

Не зачінай
мудровати,
настав вечур,
йдеме спати.

Встаньте, встаньте,
мої дівкы.
Вылетіли
уже куркы.

Спати, спати,
рано встати.
Треба мамці
помагати.

ЛЮЛЮ ЖЕ МІ, ЛЮЛЮ

(колысанка)

Люлю, же мі, люлю,
де я тя притулю?
Та на свої груди,
кедь мі добрый будеш.

Люлю, же мі, люлю,
де я тя притулю?
Притулю ід собі,
добрі буде тобі.

Люлю, же мі, люлю,
принесу ті дулю.
Дулю солоденьку,
про тебе міленьку.

Люлю, же мі, люлю,
де я тя притулю?
Кедь не будеш спати,
під високу дулю.

Люлю-люлю-люлю,
принесу ті дулю.
А нянько петрушку,
увариме юшку.

ЛЮЛЮ ЖЕ МІ, ЛЮЛЮ

Лю-лю же мі, лю-лю, де я тя при-ту-лю?
Та на сво-ї гру-ди, кедь мі доб-рыЙ бу-деш

Люлю же мі, люлю,
принесу ті дулю.
Кедь не будеш спати,
та возьму кривулю.

Ать, люлю мі, люлю,
де я тя притулю?
Під високу дулю,
там я тя притулю.

Люлькай, же мі, люлькай,
свої очка стулькай.
Очка як зірочки,
ту, коло мамочки.

Тоты твої очка,
красны як зірочки.
Найкрасшы на світі,
што про мене світять.

Співам тобі, співам,
колысков закывам.
Спить у ній дітина,
солodka малина.

Кедь мі будеш
шумно спати,
не мушу ты
колысати.
А як встанеш,
штось доброго
ты дістанеш.

До ротика
цукерники,
округленьки,
солоденьки.
Спий, маленька,
красно спий,
оченька заприй.

КОЛЫШУ ТЯ, ВНУЧА

(колысанка)

Колышу ты, внуца,
в колысці дубовій,
чей ся дочекайме
ай момочки твоєї.

Спий мі, малой* внуца
хоць лем до півночі,
няй тобі кус высхнуть
слызочки у воці.

КОЛЫШУ ТЯ ВНУЧА

ко-лыІ - шу ты ,вну-ча, в ко-лыс-ці ду- бо- вуй,
чей са до- че-кай- ме ай ма-моч- кыІ тво-юй.

*малой - діал. норм. - мале

Дітинонька спала,
мати колысала.
А як встала,
із мамков співала.
Тра-ла-ла-ла,
дітинка весела.

Добрі спати,
коли співають матери.
Добрі встати,
коли будить матери.
Таку мамку
каждый хоче матери.

В кошарику шумно спав,
коцурик го колысав.
А як спав
не плакав.
Відів мачку,
та співав.

У колысці шумно спав,
ніхто го не колысав.
Таке дітя, лем любити,
ід собі приголубити.

Під перину ся сховай,
сивы очка заперай.
Бо як прийде вай-вай-вай,
однесе тя понад гай.

Однесе тя понад море,
плакати буде нескоро.
Вай-вай-вай,
під перину ся сховай.

Кедь ся рушиш,
на мой душу
тя задушу.
Кедь не будеш спати,
будуть тя мухи кусати.

Гужю-гужю-гужю,
поколышу Зужю.
Кедь не буде спати,
поколышу чуджу.

Гужю-гужю-гужю,
поколышу ружу.
Ружічку червену
як в полю калину.

Гаю-гаю-гаю,
не лігай на краю.
Кедь ся вбернеш –
перевернеш.
Земля тверда,
головка мнягка,
буде на ній гырька.

Чучай, же мі, чучай,
лем ся не зобуджай.
Вже на часі спати,
а рано вставати.

Гаю-гаю-гаю,
з тебе радість маю.
Радість превелику,
ты мій коцурику.

Гайду-гай,
вже лігай.
Треба спати,
мышы не будуть кусати.
Коло тебе твоя мачка,
може прийде і коцур,
лем очка заджмурь.

Хто тобі співав,
таку співаночку?
А хто вышивав
біленьку сорочку?

То мамка співала,
мамка вышивала.
Ты мала, дітинко,
у колысці спала.

Спий, спий, ани мук,
бо прийде павук.
Влізе через плотик,
зашыє ті ротик.

Я тобі співала,
я тя колысала.
Ты не спиш,
втворю двері –
влізе мыш.

Курко ряба,
сидь на гряді,
ты чубата,
сидь на клаті.
А моїй дїтинці
добрї у постільці.

Га-га-га,
постілька мала.
А ты уж велика,
колыш ся сама.

Вечур спати,
рано встати,
треба мамці
помагати.
Дзень-дзень,
вставайте,
вже білий день.

На бережку черешенка,
наша Анька молоденька.
А за бережком калина,
наша Анька як малина.

Тяпу-тяпу-тяпу,
принесу ті папу.
А про злу дїтинку,
принесу лем псїнку.²

Боцане, прилеть,
дїтина не спить.
Однесь го далеко,
бо бетярь великий.

Поколыш мі сына,
колыско кресана.
Я якось не могу,
бо-м барз зунована.

---

² Псїнка - зелене, незріте квасне ябко.

Сива сова
на конарю спала.
А як встала,
та літала.

Дам я дітя
до корыта,
а як вийде,
сова прийде,
дзёбати го буде.
Гаю-гаю-гай,
Спить уж цілый край.

Колысочко нова,
Шумно ціфрована,
сыня буде спати
до білого рана.

ГАЙ-ГАЙ-ГАЙ

(колысанка)

Гай-гай-гай,
прийде ніч, лігай.
Гай-гай-гай,
мамці покій дай.

Покій дай,
лем мі не плачай.
Буде рай,
Боже помагай.

ГАЙ, ГАЙ, ГАЙ /колысанка/

Гай, гай, гай Прий-де ніч лі-гай

Гай, гай, гай Мам-ці по-куй дай

Усний, же мі, усний,
велика выросний.
Росний до повалы,
буде велё хвалы.

Усний же мі, усний,
велика выросний.
Така, як тополя,
шумна, як лелія.

Ой, сыну мій, сыну,
солоденькый сыну,
што тобі наварю
днешька на вечерю?

Я бы наварила,
што тобі на волю,
але я не можу
з великого болю.

Колысочко нова,
з жовтого явора.
Хто тя поколыше,
кедь я буду хвора?

Колыш, же ся, колыш,
колыско з явора,
бо в тобі колышу
дітину – сокола.

Колысочко чисто біла,
з білого явора,
хто ся в тобі колысав,
нігда бідоньку не мав.

Лем гаю мі, гаю,
підеме до гаю.
Назберати квітя,
забавити дітя.
Гаю-гаю-гаю,
підеме до раю.
А з раю до неба,
бо там дітки треба.

ГОМБА, ГОМБА / колысанка/

Гом-ба, гом-ба, як шум-но гра-є утр-ом - ба
Ус-ни, ус-ни, за-гра-ють то-бі і гус-лі

А ты не грай, ста-ра ба-со, ідь до фра-са.

ГОМБА-ГОМБА

(колысанка)

Гомба-гомба,
як шумно грає торомба.
Усний, усний,
заграють ті на гуслі.
/: А ты не грай,
стара басо – 2 раз
ідь до фраса :/

Я тя выкупала,
до колыскы дала.
Кебы ты, дітино,
вже скоро заспала.

Завішу я колысочку
на зелену голузочку.
Вітор буде повивати,
моє дітя колысати.

Колысочко малёвана,
Дітиночко, спий до рана.
Я тя буду колысати,
співаночки ті співати.

Спий, дітино, спий,
віченька заприй.
Буду тобі на помочі,
як у водни, так і вночі.

Гаю-гаю-гаю,
підеме до гаю.
Назбераме квітя,
про маленьке дітя.

Шью ті сорочку
златыма нитками,
бо скоро мі підеш
на бал із дівками.

ПІШЛА МОЯ МАТИ

(колысанка)

Пішла моя мати
на хліб зарабляти.
Мене вна вхабила,
мушу на ню ждати.

Кебы-сь, мамко, знала,
як я ту плакала,
цілы дні і ночі
слызы утерала.

А ты ся нуждала,
хліба зарабляла,
може десь свой горе,
й долю проклинала.

Бодай бы ся на світ
бідны не родили,
і за божым хлібом
з дому не ходили.

ПІШЛА МОЯ МАТИ

Пуш-ла мо - я ма - ти На хліб за-роб - ля - ти.
Ме - не вна вха - би - ла , Му - шу на ню жда - ти.

Колысочку-м в поле взяла,
а в ній сына-м колысала.
Сын не хоче іщі спати,
мені треба жыто жати.

Люлю-люлю-люлю,
вшыю ті кошулю.
На кошулю квітя,
бо мі йдеш до світа.

Колыш ся мі, колыш,
дітино маленька,
іщі ты колышу,
покы ты легонька.

Люлю-люлю-люлю,
дітино маленька.
А кедь ся мі выпиш,
та будеш міленька.

Бо як будеш тяжка,
не знаю, як буде.
Гірше бы то было,
як на ня забудеш.

Люляй, же мі люляй,
малы очка стуляй.
І я бы стуляла,
кебы-м такы мала.

ДІТЯ МОЄ ЛЮБЕ

(колысанка)

Дітя моє любе,
мій білий голубе,
я тя поколышу,
самого не лишу.

Чучу-чучу-чучу,
на Бога тя вручу,
на Бога мілого,
голуба білого.

ДІТЯ МОЄ ЛЮБЕ /колысанка/

Ді-тя мо-є лю-бе, мій бі-лий го-лу-бе.
Я тя по-ко-ль-шу, са-мо-го не ли-шу.

Ать чучу, мі, чучу,
на Бога тя вручу.
На Бога мілого,
Сына єдиного.

Люлю же мі, люлю,
я бы тя люляла,
кебы-м ся од тебе
потіхы дождала.

Люляй же мі, люляй,
малы очка стуляй.
І я бы стуляла,
кебы-м такы мала.

Як бы-м ся тішыла
і радість бы-м мала,
кебы дітинонька
вже скоро заспала.

Колыш же ся, колыш,
колыско з явора,
бо в тобі колышу
дітину – сокола.

ДІТИНОНЬКО ЛЮБА

(колысанка)

Дітинонько любя,
хто тя приголубить?
Кедь не твоя мамка,
што тя міцно либить?

Кывай ся мі, кывай,
понад землю низко,
при тобі все буде
твоя мамка близко.

Дітино, калино,
лем ся мі розвивай,
сама ся в колысці,
сама ся мі кывай.

ДІТИНОНЬКО ЛЮБА /колыскова/

Ді - ти - нонь - ко лю - ба, хто тя при - го - лу - бить
Кедь не тво - я мам - ка, што тя міц - но лю - бить

Тадь гайчі мі, гайчі,
не є дома мамчі,
бо пішла на поле,
а ты спий, соколе.

Дітя моє, спий мі,
штоскорі засний мі.
Заспий мі штоскорі,
бо вже ніч на дворі.

Кольшу я колысочку,
а в ній малу дітиночку.
В колысочці гаю, гаю,
бо в ній добре дітя маю.

Гаю-гаю-гаю,
спий, мій мальй заю.
Я тя поколышу,
самого не лишу.

Гаю-гаю-гаю,
Спий, мій мальй заю.
Гайчі-гайчі,
уже спить мій зайчік.

Чучай, же мі, чучай,
рано ся зобуджай.
Кедь не будеш тихо,
пушу на тя блыхы.

КЕДЬ ДІТЯ НЕ СПАЛО

Кедь дітя не спало,
та го штось кусало.
Теперь вже спить тихо,
оджену тя, блыхо.

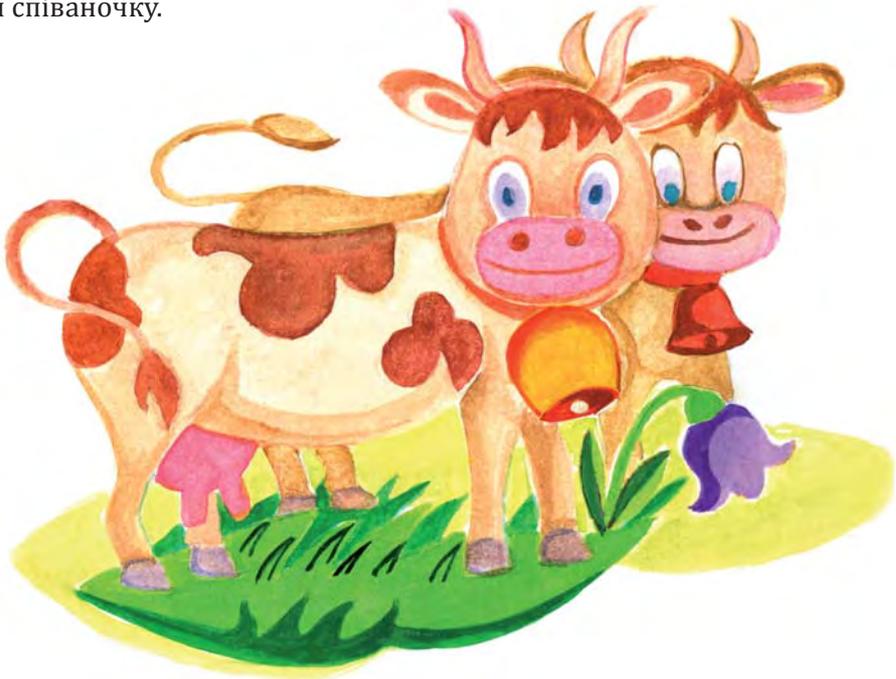
ЗАБАВЛЯНКИ

ПОСМІШКИ
УТІШКИ
ПЕСТУШКИ
ЗАБАВЛЯНКИ

- Любиш воду?
- В ній ся мыю
- До ній скочіш?
- Аж по шыю.

Вечур гай-гай,
рано скоро вставай.
Підеш попід горы,
напасти коровы.

Вже дость было гай-гай,
коровонькы выганяй.
Як выйдеш на лучку,
співай співаночку.

ГІ-ГІ-ГІ

Гі-гі-гі,
мачкы дві.
Сивы были вбидві.
Коли спали,
не плакали.
А як встали,
танцювали.

Га-га-га
не спала.
Выскочіла
на коня.
Як упала,
не плакала,
коло коня
танцювала.

ГІ, ГІ, ГІ

Гі-гі-гі мач-кы дві Си-вы бы-ли о-бид-ві
Ко-ли спа-ли, не пла-ка-ли А як вста-ли та-цю-ва-ли

ТАКА ВАША РОДИНА

Твоє мено – веретено,
а призвіско – коцуриско.
А твій брат – тяжкий клат.
Сестра твоя – тверда гыря.
Твоя мамка – як довжанка.
А твій нянько – їв з бляшанкы.
Твоя баба – з млачкы жаба.
Твого дідка – крива піпка.
Така ваша родина.
Га-га-га-га-га...

Гавалір,
не замете двір.
Теперь плаче Янко,
впав до коровянкы.

Гавалір,
не замете двір.
Коло мамкы плачкы,
бо впав до конячкы.

Гавалір,
позамітав двір
А як вигнав козы,
та бігав і босый.

Із старших
нігда не роб сміх,
то великий гріх.
Бо і з тебе
зроблять люде,
як ты старый будеш.

Робиш зло,
не чекай добро.
Мушиш так робити,
жебы-м тя могла хвалити.

А кебы я коня мав,
такого, як мав наш краль,
я бы на нїм боёвав,
шаблічков так-так рубав.

Я бы рубав лем такого,
што ся не боїть никого.
Хто не буде утікати,
я буду так-так рубати.
Утікайте,
де хочете, ся схойайте!

Про Іванка
є ту мамка,
а про Франя
є ту яма.
Прийдуть мышкы
на ворішкы,
будуть грызти
їх до рана.

Вышов на березу,
та упав на козу.
Коза із ним скаче,
а наш хлопчік плаче.
Лем не лізь на бучка,
бо під бучком сучка.

Наша Анька
якась хвора,
підеме з нїв
до доктора.

Наша Анька
вже здорова,
бо танцює
коло стола.

Кедь робили –
та болить.
Кедь заграли –
вже летить.
Танцївала гоп-са-са,
Танцївала, хоць боса.

Прив'яжу тя на ланча,
як маленьке псича.
Прив'яжу тя коло стола,
а ты бігай доокола.

Запру тя до курника,
як малого когутика.
Будуть куркы ся сміяти,
Же не хочеш вночі спати.

Двері заперай,
двері замикай.
Попід хыжу ходить
із міхом жобрак,
позерай, позерай,
отварять облак.

Надоїла молочка
наша дівочка мала.
Колотила красно,
Было з того масло.

Іщі хліба напекла,
наша дівочка мала.
Добрий хлібець красно
помастила маслом.

А кому же го дала,
наша дівочка мала?
Добрий хлібець з маслом
мені дала красно.

ТАНЦЄВАЛА ЛИШКА З ВОЛІНЄМ

(забавлянка)

Танцєвала лишка з волінєм,
чесала му рожкы з гребінєм.
Бодай тебе, лишко, грім забив,
же я ся про тебе заганьбив.

ТАНЦЄВАЛА ЛИШКА З ОЛІНЬОМ

Тан-цьо-ва-ла лиш-ка з о-лі-ньо,
че-са-ла му рож-кы з гре-бі-ньом.
Бо-дай те-бе, лиш-ко гром за-бив,
же я са про те-бе за-гань-бив.

Ходили, бродили,
не могли найти.
Домів ся вернули,
на столі нашли.

Коло стола сіли,
што было, поїли.
Роты повтерали,
аж до рана спали.

Команічка про коничка,
а коничок про хлопчіка.
Перескочів коник пняк,
на землю впав неборак.

Помагайте ёму встати,
а він буде нас їмати.
Мусиме ся десь сховати.
Де-же, де-же, де?
Там, де вас не найде.

А ты бий,
кый твердый.
І не гань,
бо то пан.
І не гладь,
бо то гад.

Што то за газдыня,
што поливочку варила?
Вушы била,
мухы била,
вам не дала,
нам не дала,
а сама поїла.

Я тя буду колысати,
а ты, дудрош, мусиш спати.
Кедь не будеш добрі спати,
та тя мушу привязати.

Привяжу тя коло стола,
лем не знам, де твоя нога.
Ту є, вера, любый сыну,
вопхала ся під перину.

Маю сына
доброго,
під перину
сховам го.

Маю дівку –
рыбку злату,
не мушу ї
колысати.

Пекелнику,
не сидь на припіку,
ліпше на пецику.
Зогрій ся над огнём,
підеш із дымом
горі комином.
Летить,
а дітинка спить.

КУПИВ ЦИГАН СОМАРА

(забавлянка)

Купив циган сомара,
бы циганка орала.
Ей, джамборе, джамборе,
як са добрі оре.

Орав циган еден день,
а циганка другый день.
Ей, джамборе, джамборе,
тыж ся добрі оре.

Продав циган сомара,
а циганка тягала.
Ей, джамборе, джамборе,
не добрі ся оре.

КУПИВ ЦИГАН СОМАРА

Ку-пив ци-ган со-ма-ра, а ци-ган-ка о-ра-ла
Ей джа-мо-ре, джа-мо-ре, як ся доб-рі о-ре

Хыжа выбілена,
земля вымащена.
Іщі стіл прикрити,
гостину робити.

Подьте гості
до коморы,
там вісяць
із псів лем скоры.

Ідуть гості,
суть на мості.
Зачали співати,
треба двері отваряти.

Подьте гості
через міст,
мы поіли,
про вас – хвіст.

Вы до нашой
вступте хыжкы,
про вас будуть
уж лем кышкы.

Дідо сліпый,
баба сліпа,
в загородці
мали ріпу.

І не тягав
дідо ріпу,
лем за ногу
бабу сліпу.

Їмав рыбы,
їмав ракы,
подьме і мы
їх імати.

Не суть рыбы,
ани ракы,
ту лем жабы,
бо ту млакы.

На вечерю
наварю фасолю.
І чир з тенгеріці,
будуть їсти молодіці.

Я варила,
вни не їли.
Рано встали
аж хлелтали.

На рінєх
упав на коліно.
Лем не грявч,
лем не плач.
Треба подути,
не буде боліти.

Добры лікы
зіля з луку,
добрый лік
вода з рїк.
Такы лікы
і на ногы,
і на рукы.

Вышла баба на комин,
увіділа чорный дым,
довго вна там не сиділа,
полетіла з ним.
Лем кебы ся не вернула.
Ты ся просиш, же за кым?
За дітинов,
што не спала під перинов.

Тамтой ночі
хтось через пліт скочів.
Хотів двері отворити,
я мусила тебе скрити.
І той ночі
може скочить
до постількы під перину,
я сховам свою дітину.

Маю Зузку –
білу гуску.
Буде тихо спати,
буде мати блузку.

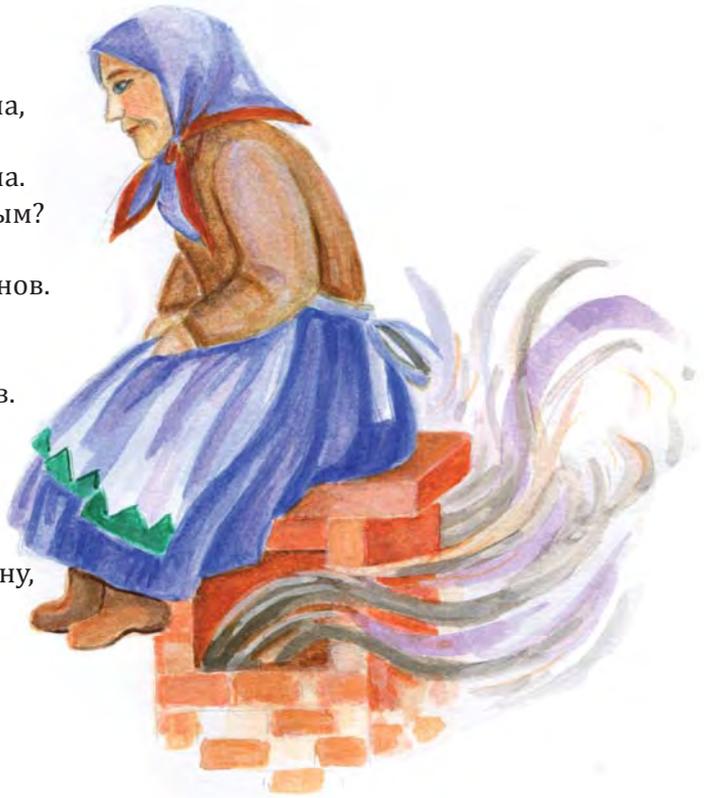
Недоброго я мам сына,
та го вопхам до комина.
Ой, недобры мої дівкы,
де їх впхаю?
Там, де мышы дїркы мають.

Великий ніс має,
де не треба, пхає.
Великий рот має,
Лопоче, што хоче.
З тым носиском
буде рыти,
а рот треба
му зашыти.

На гостині
мышы были.
Грызли, грызли,
што віділи.

А ты тыж
на гостину біж!
Грызъ і грызь,
так як мыш.

Анця
тримать за хвіст паця.
А паця зубами
загрызло до палця.

Уля – кривуля
ходила по дворї,
як велика буря.
Хотїла мед їсти,
впхали ї до уля.

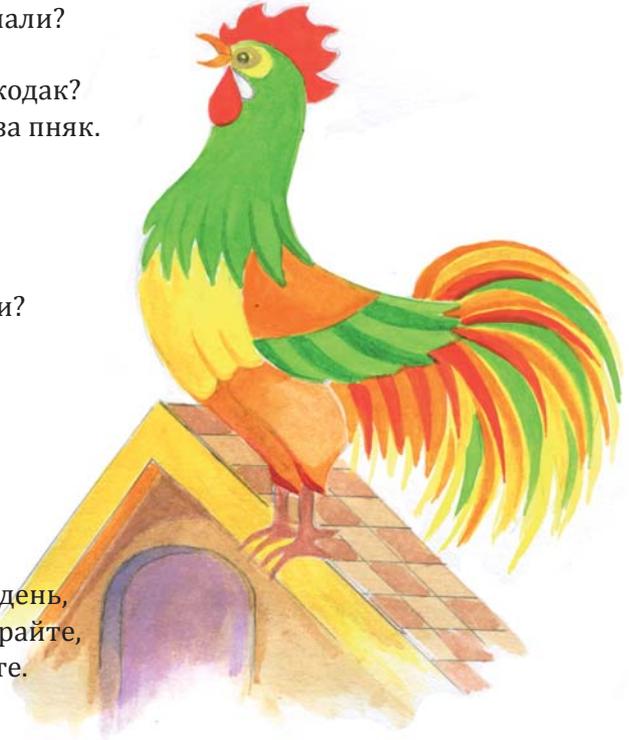
Співай, співай, когутику,
скоро рано у курнику,
тоту свою ку-ку-рі-ку.
Чом куркы грявчали?
Орлів ся бояли.
Чом не чути коткодак?
Сховали ся десь за пняк.

Бараны –
вытїгали кочаны.
І вам тверды дали,
а вы зубы выламали?
Кочан, кочан,
грызе баран.
Кочан твердый,
баран злий.

Діти мої,
в такый день,
коли прийде Великдень,
до церьковці ся зберайте,
Ісускови ся кланяйте.

Скоро рано,
коли дївочки заспаты –
треба встати.
Як квіткы їх поливати,
жебы были шумны білы,
жебы ся нам все любили.

Хто тобі дав таку раду,
же ты ходиш лем до заду?
І мій дїдо так ходив,
ходила і баба.
Ходить нянько, ходить мати,
ходять сестры, ходять братя.
Ходжу і я так.
Вступляйте ся, іде рак.

Мачка – дряп,
мачка – шкряб.
Отворю я дверї,
бо зима на дворї.
А ты – під перину,
маленька дїтино.

Гуду-гуду-гуду,
зроблю на тя буду.
Зроблю іщі днеська,
на такого псиска.
Што лем бреше і грызе,
мамці покій не дає.

Ани коло миски,
ани до колыскы.
Кедь не будеш добра,
та тя дам чортискам.

Чортиска рогаты,
стары, бородаты.
Возьмуть тя до пекла,
там смолу хлєптати.

Будеш добра,
дам ті чачку.
А не будеш,
та курячку.
Ты не добра,
бо ты зла.
Летять куркы
з курника.

Завішу я колысоньку
на зелену березоньку.
Вітор буде подувати,
тебе буде колысати.

Треба встати,
помагати,
не як мачка
все лежати.

Вушылава вушы била,
добрый левеш наварила.
Возьмий кый – вушы бий!
І я так робила.
Я не їла, я не їла,
а тобі вхавила.

Ходив там, де свині рыють,
Прийде домів – ці го вмыють?
Мамка ёго не купала,
лем го прайником выпрала.

Чом ся дівка не купала?
- Воды ся бояла.
Чом ся дівка не чесала?
- Бо гребінь не мала.
До валова ї намочте,
І граблями ї зачеште.

Рубай пень,
бо вже день.
Кладь огонь,
кончіть день.
Рубай, рубай
конарі,
бо вже ніч
на дворї.
Рубай, рубай,
позор дай,
а ты, малый, утікай!

Конику малый,
куплю на тя пута,
не будеш скакати
од кута до кута.
Не будеш скакати,
я тя мушу привязати.

Ты конику
скач, скач!
Ты, дітино,
лем не плач.

Ты конику
скач, скач!
Кедь учую плач,
та возьму кутач.

Добру дітину побавлю,
саму дома не зохаблю.
Бо моя дітина
солodka малина.

Подь зо мнов на лучкы
пасти коровочки.
Подь зо мнов на поле
поганяти волю.

Там, де млачкы,
ходять качкы.
А з тобов клопота,
не тримай ся плота.
Прийдеш домів
цілый од болота.

Пес брехав,
сука выла.
Де же ся лем
Марька скрыла?
Ту є, уж і віджу,
сидить в малинічу.

Рубав дрыва
на кобіці,
теперь плаче
на улиці.
До коліна зарубав,
бо мамочку не слухав.

Скачки, скачки
через млачкы.
Коло плота до болота,
а з болота до багна,
хто го відів,
не спознав.

В ночі шыли,
в день пороли,
зато все ходили голы.
Пороли і зашивали,
бо вни кривы руки мали.

Колотило дівча масло,
од радости ся аж трясло.
Мачкы водну вбігли,
боденку звернули.
Зодру із вас скору,
бо не буде цмору.

Нашто маєш, лишко, зайду?
Бо краду, што найду.
А чом лізеш до курника?
Бо мі треба когутика.
Чом ся трясеш, лишко?
За мнов біжыть псиско.

Рубав бучкы,
рубав дубы,
домів привіз
повный віз.
Хто не спав,
та на того наметав.

Добрый газда газдовав,
но а злодїй все лем крав.
Што украв, та сховав,
завісив десь на конарь,
глядай, глядай, позерай.
А хто нашов, має рай.

Літав гавран
понад хыжку
Хто не спав,
того взяв.
Бу-бу-бу, бу-бу-бу!
Уж го несе в дзёбаку.

Вашы діти де суть?
Вороны їх несуть.
Я свою дітину
сховам під перину.
Ворона летить,
моє дітя спить.

Хто то до нас
дуркать, клёпкать?
Ту дітина
сидить, гопкать.
Утікай через хотарь,
бо возьму на тя бігарь.

До нашой хыжки
влізли мышкы.
Увіділи коцура,
забыли, де їх діра.
Коцурик їх поїмав
з хыжки мышкы выметав.

Сосна, сосна
высока выросла.
Тополя, тополя,
росте серед поля.
І ты моя мала,
ростий до повалы!

Нашы мачкы,
дві сокачкы.
Што напекли, наварили,
та самы поїли.
Коцуры были гостями,
погостили їх костями.

Кебы я невісту мала,
з хыжы бы-м і не выгнала.
Кеь ты, сыну, не оженю,
та тебе з хыжы выжену!

Мале дітя,
замітало смітя.
Такый був там порох,
як великий горох.
Дітя замітало –
мітлу поламало.

Скачкы-скачкы,
скачуть мачкы.
Скочіли і коцуры,
мышы біжать до діры.
До постількы і ты біж,
бо выскочіть з діры мыш!

Не отваряй дверьці,
добрі тобі раджу,
бо там повно саджі.
А кеь ты увідять люде,
повідять же-сь циган,
недобрі то буде.
Понад комин літатъ дым,
ты полетиш тыж із ним!

Сіють, сіють мачік,
буде на колачік.
Злетіли вороны-крячкы,
выдзібали дрїбны мачкы.
Чути плач,
не буде колач.

Наш краль
выліз на конарь.
Він не скочів,
з него злетів
і упав на землю.
Не плач, кралю,
бо жаль маю.

Бородатый – бородач
Торомбатый – торомбач.
А ты який?
Я кривый кутач.
Утікай, бо буде плач!

А за нашов хыжков
сидить вовк із лишков.
Не ходьте там, діти,
могли бы вас з'їсти.

Не спав,
дримав.
Як встав,
бігав.
Упав до болота,
влїзла му жаба до рота.
Берь ся, жабо, берь ся вон,
выжену тя з коликом.

Так-так-так,
з воды лїзе рак.
За ним малый рачїк,
сховай ноги під перину,
бо погрызе палчїк.

Дам молочка,
пий!
Погладжу тя,
спий!
Рано вставай,
мамці помагай.

Зайде до нас
баюсатый,
возьме того,
хто завзятый.
Зайде до нас
старый, кривый,
возьме того,
хто лїнивый.
Позерайте,
уж є близко,
а то буде сам чортиско!

Што робите, бабо?
Не видиш, же печу жабы?
А про кого ту суть кости?
Про того, хто ня все злостить.

Коло стола дїтвора,
в мисках сама доброта.
Хто не хоче сїсти,
хто не хоче їсти,
прийде малый чортик,
розтягне му ротик.

Їла, пила,
не робила.
Така была,
як кобыла.

Їв, пив,
не робив.
Так, як старый
кінь ходив.

Ты, кобыло,
і ты, коню,
підете вы
по жобраню.

Ішли лишкы
через міст,
хвалили ся,
котра має довшый хвіст.
Вовчік того выслухав,
Вбидвом хвосты одорвав.
Кедь будеш і ты така,
та заклічу вовчіка.

Вашы козы молоды,
наїли ся лободы.
Не перейдуть через воду,
намочіли бы бороду.
Не перейдуть через міст,
намочіли бы свій хвіст.

Де є наш вовчок?
Выскочів на крячок.
А де має пушку?
Завісив на грушку.
А де ёго кінь?
Выскочів на пень.
Де моя дїтина?
Та спить під перинов.

Ціпа-ціпа-ціпа,
дайте, бабо, хліба.
Ціпа-ціпа-ціп,
несе дідо хліб.
Ціп-ціп-ціп,
баба пече хліб.
Ціпа-ціпа-ціп,
ці нам дадуть хліб?

Де же ся находиш,
же до нас не ходиш?
Ходжу попід стріхы,
злых беру до міха.
Кедь учую плач,
принесу колач.
Кедь учую плач,
та возьму кутач.

Битанга наш Янчі,
розметав боканчі.
Ліва была розпорота,
праву шмарив коло плота.

Ты не їш,
прийде мыш.
Солодки ворішочки
однесе до дірочки.

Ты не спиш,
прийде їж.
На своїх колячках
він однесе ябка.

Ты не їш,
все лем спиш.
Я вшиткы доброты
дам мачці до рота.
Мачка мискы вылизала,
а ты голодна зістала.

У нас був
єден парадёш,
но великий
він був крадёш.
Што накрав,
продавав.
А як злодія їмили,
довгов тычков ёго били.

Вже на часі –
заграй, медвідю, на басі.
А ты, лишко на гусельках,
буде свадьба превелика.

Свадьба была аж до рана,
музика там шумно грала.
Хто там був, не забыв,
цілый ліс ся веселив.

Што за чудо у нас было,
што по дворі все ходило?
Люде гварять, же доджайло,
другы гварять, же пуджайло,
треті гварять, поламайло.
То не правда –
то так робить наш Михайло.

На конарик
сїв комарик,
на конарь
сїв комар.
Конарі ся поламали,
комарикы попадали.

Подьте домів, діти.
- Што треба робити?
Треба уварити.
- Кого, кого?
То, што має три рогы:
шуп до рота – пирогы.

Маю добру косу,
травічку покошу.
Маю добру пилу
і велику силу.

Ріжу, рубам дрыва,
мати мі дасть сыра.
Наша чорна коровочка,
дасть нам білого молочка.

Куркы встали –
коткодак,
когут выскочів
на клат.
Діти чули
Ку-ку-ріку,
в хыжці было
повно сміху.

Пришла до нас баба зла,
поїмала Івана.
Несла ёго хотарём,
під діравым кожухом.
Іван выпав на пішник,
в лісі чути плач і крик.

Танці, танці, танці,
помалы до мамці.
Выростеш велика,
Сядеш на коника.

Танцёвала,
а не знала.
Правов ножков,
лівов ножков
выкручала,
выкручала,
тай до шанцу
впала.

Коло маленькой діры
побили ся коцуры.
Їмили там мышку,
маленьку як блышку.

Не могли ся поділити,
мусили ї гет пустити.
Біжыть мышка,
аж ся блискать.
Утікай скоро ай ты,
бо тя їмлять коцуры.

Такы створы,
што ся пхають до коморы,
я выганям з двора.
Увіділи бы перинку,
зобудили бы дітинку.
Дітя мое буде спати,
я го буду колысати.

Хто нам буде
kozy пасти?
Хто нам буде
грушкы трясти?

Пришов цап,
мішок мав.
Грушки рвав
козам дав.

Гыря, гыря,
гыр'євата,
а твоя дівка горбата.
Не горб єден, два їх мала,
за чорта ся выдавала.

Бучок, бучок
розсохатый,
а твій сын якыйсь рогатый.
Та він з такыма рогами
до пекла піде з чортами.

Коцур, коцур,
скочів на мур.
З мура на каміня,
і розбив коліна.

Мачка,
скочіла до млачкы.
А з млачкы на дах,
розбила облак,
збудив ся дїтвак.

Ты мене не прось,
сама граблі нось!
Я тебе не прошу,
сама граблі ношу.
Ты мене не прось,
а сам косу нось!
Я тебе не прошу,
я сам косу ношу.

Лїзе муха,
лїзе рак,
лїзе слимак
і павук,
будьте тихо,
ани мук,
дотулять ся
ваших рук.
Будуть вас кусати,
не будете спати.

Коровы ся потелили,
вівці, козы покотили.
Наш когутик ку-ку-ріку,
нашы куркы коткодак,
будьте тихо,
так, так, так,
хоче спати наш дїтвак.

На облачку сидить сова,
має очі як корова.
І ты будеш такы мати,
кедь не будеш тихо спати.

За облачком якись стріги,
злізли, злізли з нашої стріхи.
А я двері замыкала,
жебы дітина заспала.

Дітинонько,
ты не квіль³,
кедь над тобов
летить чміль.

Дітинонько,
не ходь боса,
укусить тя оса.

Дітинонько,
не ходь гола,
поціпать тя пчола.

На березі
дві березы,
а під нима
стары козы.
Пришов ід ним
еден цап,
быв тяжкый
як сухой клат.

Мачка
падала із крячка.
Крячок тріщить,
мачка мнявчїть.
Быв там зайчік
з куцым хвостом
у-т-ї-к-а-ть,
вже є під мостом.

Округла - Кругляня.
А худа - Худаня.

Як липа - Липаня.
Цундрава - Цундраня.
Рапава - Рапаня.
Як ріпа - Ріпаня.
Як вівця - Бецаня.
А моя?
Златко - Ангелятко.

Ты мій малый паробочок,
будеш скоро і воячок.
Права, ліва,
пушка крива.

Выстрілила,
а кого трафіла?
Тоту, што страшила,
попід хыжу што ходила.

Твої рученькы маленькы,
до роботы барз слабенькы.
Будеш рости, виростати,
будеш мамці помагати.

На гусельках грає коза,
а на басі цап.
Чути їх на ціле село.
Лем вставайте,
та буде вам вшыткым
весело, весело.

На гусельках грає коза,
а на басі цап,
не было їх добрі чути,
скочіли на клат.
Чути їх на ціле село.
Лем вставайте,
і вам буде
так весело.

---

³ Не квіль – не плач.

Гайду, гайду,
де лем мотуз найду?
Бо мій сын не хоче спати,
мушу ёго привязати.

Кедь не буде спати,
я не буду колысати.
Вопхам го до міха,
няй го жеруть блыхы.

Падать доджік,
глядай скрыш,
бо мі змокнеш,
так, як мыш.

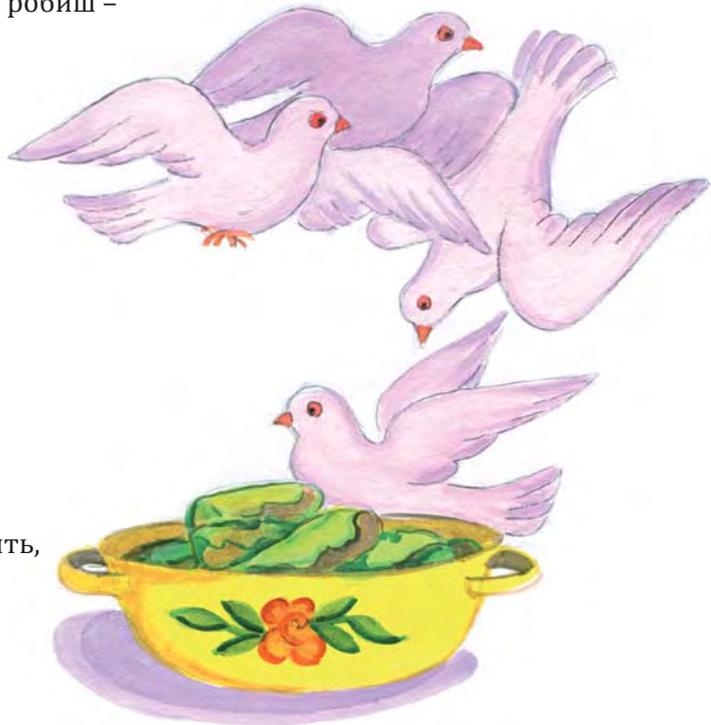
Не черяй вечерю,
її не є ліпша,
і твоя така.
Знаю, знаю, чом так робиш –
ты не голодна.

Не бийте ня,
бо як встану,
приведу коня.
А мій коник,
гойта-віста,
выкопне вас
з того міста.

Голубы летіли,
Мы голубкы⁴ їли
Голубы до вышкы,
голубкы до мискы.
Голубы летять, летять,
діти голубкы їдять.

До выра, до выра
скаче, скаче дїтвора.
Мій не хоче,
все лем плаче.
Не хоче ся вмыти,
та го мушу намочіти
до великого горнця.

То не бык рычав,
то не пес брехав.
Наш малый,
быв такый злый,
барз крічав.
І заспав,
аж як дістав.

⁴ голубкы - стародавне їдло

У стрыка
зарізали быка,
у стрыны – барана,
їла ціла родина.
А ты чом домів пришла
голодненька, голодна?

А як прийде додж,
уварю вам борщ.
А як прийде буря,
уварю вам кура.
Не був додж,
не была буря,
та уварю вам бандуря.

Під мостом
кывать рыба хвостом.
І ты ся сховай,
бо прийде рыбарь.
Їмить рыбу і тебе,
на огнику упече.

Лізе рачік,
неборачік.
Вылізе і рак,
тогда буде так:
Кедь не будеш спати,
буду тя кусати.
Рачік зробить значік,
а рак зробить знак.

Так-так-так
ходив слимак.
Єден крочік, другый крочік –
так ходив малый слимачік.
Мав лем рогы,
не мав ногы.
А ты маєш, та вставай,
лем ся не перевертай.

На кобіці скачуть вівці,
а на клаты бараны.
Нашы вівці як кобіці,
а як клаты – бараны.
Возьму до рук топоря,
порубам їх, ний горять.

Коли їли,
то сиділи.
Рипли двері,
полетіли.
Полетіли так як мушкы,
будуть спати там під грушков.
Будуть спати, де діра,
пуцу на них коцура.

Ту є дїрка,
ту є мыш,
выпуцу і,
кедь не спиш.

До дїрky
я впхаю рянду,
а ты спий,
мій малый
аж до рана гардо.

На дорозі
штири козы,
а на возі
штири лозы.
Уплету із них
корбач,
утікайте,
буде плач!

Яка шумна команічка,
што нажала параднічка.
Жала, жала,
серьпом палчік порізала.
Не плач, хоць болить,
до завтра ся згоїть.

Бігав по рінєх,
розбив коліно.
Мати подула
і не боліло.

Хотіли ся поженити вороблі,
лем яку бы найти жену ку собі.
Крячку – рапотачку,
синічку, што краде
пшенічку.
Сову – як дыню має
голову.
Яку же выбрали собі жену?
Не прозрадьте никому.
Будьте тихо –
вороблиху.

Єден хлопчік
такый був,
же лем босый
все ходив.

Малый хлопчік
теперь плаче,
завивать му
мамка палчік.

Нашы дівкы,
не хотят бандуркы.
Няй не їдять, мудеркыні,
будуть про них лем помыї.

Варю кашу
про дівочку нашу.
Добра каша,
і дівочка наша.
Каша солоденька,
дівочка добренька.

І не дримав,
і не спав,
влетів боцан,
та го взяв.
Одлетів він вера з ним,
высоко аж на комин.
Там лежыть,
ой, як, смердить.

Добрі було в літі
по світі ходити,
тепер сидьте у коморі,
бо уже мороз на дворі.

Добрі було в літі
на сонцю ся гріти,
а тепер не мож,
до пеца налож.

АНДРІЙ,

мав на собі катафій.
Не хотів скакати,
мусили го пхати.

МІЛАН,

утікав через лан.
Віділи го лишкы,
шуп з ним до табішкы.

ВАСИЛЬ,

сховав ся до конопель.
Увідів боцана,
тай плакав до рана.

Я вас, діточкы,
любила,
не крічала
і не била.
А ваш нянько
колись правом
вытяг ремінь
із ногавок.

Літав боцан
понад лан,
дуже довгий
дзёбак мав.
Хто не спав,
того взяв.

А моє золотко,
заспало солодко.
Я свою дітину,
сховам під перину.

На комині
сидить дідко,
курить довгу,
довгу піпку.
Піпку тримать
у зубах,
хто був злий,
а хто не спав,
та того із собов взяв.

Біжыть сірый зайчік,
покусать твій палчік,
біжыть ёго мати,
треба утікати.

Кыш-кыш,
лізе мыш.
Вылізе на лавку,
та покусать Аньку.
Кыш-кыш,
лізе мыш.
Боіть ся мітлы,
втїкать до діры.

Лізе, лізе рак,
смутный неборак.
Як выйде на міст,
імлю го за хвіст.

А рыбка плавала,
де же ся сховала?
Як была під мостом,
закывала хвостом.

Двері заперай,
під перину ся сховай.
Кедь учую плач,
найде ся кутач.

Двері заперав,
під перину ся сховав
Не треба кутач,
бо не чути плач.

Лем пасьте ся коровочки,
будете як бочки.
Вечур мамка нам надоїть
доброго молочка.

Научте ня, моя мамко,
коровки доїти,
та іщі вы ня научте
сыр, масло робити.

Танцёвала сама дрында,
до танцю ї кликав бында.
Дрында з бындом танцёвали,
тай до шанцу попадали.

Танцёвали штири козы,
десь на рінєх попід лозы.
Лозы были барз маленькы,
попадали до водонькы.

Заперай.
Вночі двері замикай.
До нас ходить злодій часто,
хотів бы тя, хлопче, вкрасти.

Я свою дітину,
сховам під перину,
а ёго - выжену
з мітлов за долину.

Таких дітей
што не спали,
та їх з хыжы
выганяли.
Выгнали на двір,
быв там такый звірь,
што вшыткых поїв.

Спий, дітино,
під перинов.
Отворю облачк,
та прилетить драчк.
А як отворю облак,
прилетить великый драк.

Втворю двері,
прийдуть бырі.⁵
Неслухняным
на голові
зроблять гырі.

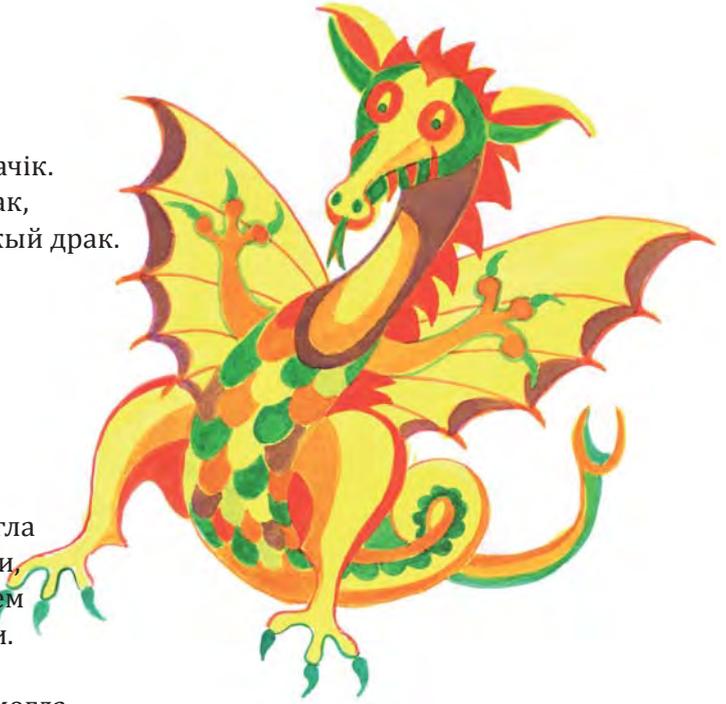
Могла-м я тя, могла
з вівцями загнати,
як мі маєш все лем
в обыстю рычати.

Могла-м я тя могла
з колыскы выгнати,
на ланчочок як пся
добрі привязати.

Кедь я буду
траву жати,
хто тя буде
колысати?

Покры буду
траву жати,
буде вітор
колысати.

Повідала єдна бабка,
же на грушці ростуть ябка.
А дві бабкы были глухы,
взяли з собов штири міхы.

І твоя там была бабка,
што принесла –
грушкы, а ці ябка?

Так
не сій мак.
Але так,
посій мак.
А ты сієш
так і так,
та не буде
з того мак.

Попід грушку
сьяв петрушку.
Выросли там дынї,
великы як конї.

---

⁵ Бырі – вівці.

Коровочко му-му-му,
будеш їсти солому?
Не хочу солому,
хочу їсти сіно.
Хочеш їсти сіно?
Клякний на коліна!

Чом наші пироги
мають аж три рогы?
Чом наші корови
мають лем два рогы?
Єден будеш і ты мати,
кедь не будеш тихо спати.

Чом наші пироги
мають аж три рогы?
Чом наші корови
мають лем два рогы?
Будеш мати ты єден,
підеш спати голоден.

Гускы, гускы,
нач вам лабкы?
- На біганя.
Чом вам лабкы як лопаткы?
- На плаваня.
Нач вам крыла?
- На літаня.
А чом піря, як сніг біле?
- Вам на спаня.
Нач дзёбачкы?
- На кусаня.
Вы, діточкы, утікайте,
вы їх, гускы, здоганяйте.

До ямкы
метали кулькы.
Хто не трафив,
тот стояв,

а хто трафив,
утікав.
Їмайте го!
Кого, кого?
Воячка сліпого.

Гайчу-гайчу,
все лем плачуть?
Гайду-гайду,
возьму зайду.
Добрі їх там натолочу,
тай по лісі десь розмечу.
Буде страху, буде плачу.

Як учую плач,
з очей ся мі страть.
Як мі будеш пити кров,
прийде з ліса сірый вовк.
Із великыма зубами
та тя зьїсть ай з перинами.

На край лігав,
на землю упав,
на головці
гырю мав.
Найліпше дїтинї
буде в серединї.

Лїгай, лїгай,
до повалы позерай.
Кедь там ніч не буде,
добрі спати будеш.

Сїнця даме вівцям,
травы – про коровы,
травїчки коничкам,
а лозы про козы.
Што я мам про сына?
Лем таку палїчку,
што ся добрі вгынать.

Хто то гавкать?
То він хавкать.
Якась брыдь –
я колышу – він не спить.
Вынесу ёго на двір,
до ліса однесе звїрь.

Коза – ме.
Кого даме?
Вівця – бе.
Даме тебе.
Але кому?
Рогатому!

Лїзе, лїзе павучїк,
прилїпить ся на палчїк.
Заприй очї,
прийде вночі.
Кедь не будеш спати,

будеш ся бояти,
він буде кусати.

Теперь кроком,
завтра скоком,
і полетиш
так як сокол.
Лем не лїтай
понад стрїхы,
лїпше буде
спати тихо.

На ніжкы чїжмічкы,
а на ручкы рукавічкы.
Побїгай по дворї,
і шуп – до коморы!

А з коморы
до постількы,
будеш спати,
мїй маленькый.

Лізе, лізе, рак,
ущіпне тя – буде знак.
Кедь не хочеш так терпіти,
мушиш го за хвіст їмити.

Через овес біжыть пес.
Треба ся сховати,
бо буде кусати.
Найлїпше, дітино,
буде під перинов.

- Од кого знаєш співанкы?
Я од діда і прадїда.
Я од бабкы і прабабкы.
Я од нянька і од мамкы.
- Та нам заспівай!

Постель пóstиль,
лїгай спати,
хочу тобі заспівати.
Співаночка буде така,
што співають ангелята.

Гойта-віста,
підеме до міста.
Купиме про Зузку
шумну нову блузку.

А про нашу Аньку
шумну попку – ляльку.
Купиме про Ульку
квітовану хустку.

На колачік
треба мачік.
Кілько треба
на вшыткы колачі?
І не мало,
і не велё.
Кілько лем ёго намелю?

Коло стола треба сїсти,
потихонькы треба їсти.
Не хлєптати,
не цяпкати,
потім ротик повтерати.

Із тых мисок
діти їли,
бо голодны были.
Заправлянку і дынянку,
тыж пироги із сметанков.
Кедь по столї поцяпкали,
пришли мачкы – вылизали.

Діти мої, діти,
перестаньте лопотїти.
Бо хтось вас учує,
ротик вам зашыє.

Шыло –
по хыжи ходило.
Хто не спав,
хто плакав,
ротик му зашыло.

Понад дома
били громы.
Я свою дітину
сховам під перину.
Сонечко засвітить,
дітину зобудить.

Гаю-гаю,
зайку, заю,
сховай ушка
летить мушка.
Хоць мала,
але зла.

Штефан,
взяв бы тебе бокорван⁶.
За наши грушки,
што поїли мушки.
Ты під грушков не стояв,
чом єсь грушки не зберав?

Утікав Михайло,
бо відів махайло.
Било го по плечох,
і было плакайло.

Де ідеш, баране?
На луку, мій пане.
Што будеш робити?
І косити, і сушити,
і сїно возити.
Маєш віз, баране?
Пожычте мі, пане.
Не жычам, баране.
Проколю вас, пане!!!
На сїні сидить баран,
а віз тїгать младый пан.

Порю, порю
із барана скору.
Кожушок із барана,
не буде никому зима.
Порю, порю
з нашої мачкы скору.
Кожушок із мачкы,
буде про сокачкы.⁷
Порю, порю
із той жабы скору.
Буде на чїжмічкы,
лем про параднічкы.

А я баран –
маю рогы,
уступ ся мі
із дороги!
А я вівця –
парадніця,
маю силу як чортїця.

Ты як баран –
бе-бе-бе,
добрый будеш
на бубен.
Кедь не будеш спати,
та я буду бубновати.

Моя Анько, колобанько,
треба спати.
Я тя буду колысати:
Люляй-люляй,
свої очка стуляй.

---

⁶ Бокорван - веред – дістав бы-сь веред.

---

⁷ Помічны кухаркы на свадьбах по наших селах.

Запрігали сомара,
запрігали і быка.
Сомар кроком,
а бык боком.
Ой, біда,
не крутять ся колеса!
Запрягли до воза козы,
а козы – давай, до терня!
У-ті-кай-ме!
Віз ся на нас переверне!

Мачка шкряб,
мачка дряп!
Я свою дітину
сховаю під перину.

Попрошу я мачку,
принесе ті чачку.
Кедь не будеш спати,
та принесе мыш!
Ш - ш - ш - ш
вже біжыть!

Ворона – крячка
злетіла з пнячка.
З пнячка під перину,
збудила дітину.
Крячко, одлеть,
бо дітина спить.

Наша мачка встала,
та ся умывала.
Як ся нахлептала,
та ся повтерала.
Кедь ты така будеш
любити тя буду.

Мачкы на дворі,
мышы в коморі.
Попрошу я коцура,
укажу му, де діра.
Буде їх імати,
а ты будеш спати.

Кец-кец
поза пец.
А я мачку небогу,
стягну з пеца за ногу.

Грызе, грызе зайчік,
погрызе твій палчік.
Погрызе і мышка.
Но кедь будеш спати,
Выжену їх з хыжки.

Юрю,
ты поїв вшытку фасолю?
Ой, будеш ходити,
ой, будеш трубіти.
Юрє ся лем засміяв
і фасолю доїдав.
Де лем ходив,
та лем трубів.

Про дівочку нашу,
солоденьку кашу.
А тобі, мій суну
принесу малину.

Я тя мью,
а ты выеш.
Я тя чешу,
а ты брешеш.
Як я роблю,
ты не можеш,
як наварю
ложку береш.
Выжену тя
аж на берег!

Наша парадніця
вые як вовчця.
Тогды перестане,
як прутом дістане.
Вый, вый,
маю дость помый.
А солодку кашу
дам про мачку нашу.

Муха глуха,
добрі видить,
лем прикрый ся,
бо тя вкусить.
Раз когось так
покусали,
же го люде
не спознали.
Теперь ходить
кады – тады,

не годен сі
дати рады.

Кедь підеш до горы,
там найдеш яфоры,
а кедь до долины,
там найдеш малины.
Повне горня назберай,
кого любиш, тому дай.

Де коровочки ся пасли,
мы там грибів повно нашли.
Попросиме нашу мамку,
няй уварить нам мачанку.

Копали, пололи,
колькы їх кололи.
А як перестали,
та вже танцёвали.
Танці-танці,
не боліли палці.

Танкы-танкы,⁸
не їли рїзанкы.
Рїзанкы і хоць слизкы,
ліплять ся на языкы.

Кобыля,
лягло до быля,
а моїй кобылці
добрї у колысці.
Гойта-віста,
підеме до міста
купити пантличок,
увити віночок.
Гойта-віста,
бо буде невіста.

Дверї не отворю,
бо зима на дворї.
Мушу заперати,
бо мі будеш спати.
Найлїпше, дітино,
тобі під перинов.
Перина тепленька,
а ты мі міленька.

Через ріку лавочка,
на нїй стоїть дївочка.
До воды позерать,
лавочка з нїв плавать.
Дївчатко на лавці было,
в головочці ся крутило.
З лавочки упало,
ціле мокре стало.

Єден пан
головоньку тверду мав,
раховати він не знав.
Єден пан
головоньков других бив,
бо до школы не ходив.
То не пан,
то рогатый наш баран.

Видно Ганку,
танцює на ганку.
Танцєвала, танцєвала,
стратила топанку.
Праву, а ці лїву?
Права была мала,
а лїва дїрава.
Ходить боса наша Ганка,
смїє ся циганка,
бо нашла топанкы.

Хто крав,
до пекла ся дістав.
Упав аж на саме дно,
скоро не выйде з нєго.

Чортику,
не сидь на прїпику.
Отворю дверьці,
Згориш у пецику.
Гориш, гориш,
чую як смердиш.

Батыль-мотыль
сїв на постіль.
Крылцями трепоче,
тебе взяти хоче.

---

⁸ Танкы-танкы – танці.

Святояньска мушка
летить понад грушку.
Засвітила,
тобі на ніс сіла.
Тогды згасне,
як ты заспиш.

Млинець, млинець
лем ся круть,
круть ся доокола,
коло того кола.
Хто упав, тот програв
Хто стояв, тот выграв.

Подьте з нами до кола,
коло стола довокола.
Берьте ся за ручки,
танцюйте карічкы.

Подьме ся ведно заграти,
мусиш мі одповідати:

- І я!

Піду до ліса.

- І я!

Возьму з собов топоря.

- І я!

Зарубам до бучка.

- І я!

Зроблю з нёго валовча.

- І я!

Наллію помьї.

- І я!

Будуть жерти свинї мої.

- І я! (сміх)

Кедь до горы –
болять ногы,
кедь на танець,
то вірганець.
Танцюй, танцюй
коло плота,
не же впадеш
до болота.

Выдумай циганство,
што правдов не было,
будеш капітаном.

- Я такого діда мав,
што повный віз злата мав.

- А хто мого діда знав,
тыж повный віз злата мав,
але і віз цілый златый.

- І мій дідо був богатый,
і віз златый, повно злата.
Ёго віз був на цілый світ.

Хто ліпше циганство знає,
буде капітаном.

- І мій дідо був такый,
златый віз на цілый світ.

Мав і дышель златый
і на нїм вісіло злато.

Дышель був аж поза світ.

- Што із златом?

Кому хочеш, роздавай,
бо ты капітан.

Вороно, одлеть
бо дітина спить.
Возьму камінь,
буде амініь.
Шумно гварю,
до пеца тя шмарю.
Вороно, одлеть,
в пецу вже горить.

Маєш кый, та ним бий!
А діти стояли,
на голові гырї мали.
Заперай, замыкай,
десь під постіль ся сховай.
Діти утікали,
і гырї не мали.

Ты не спиш,
втворю дверї,
влїзе мыш.
Погрызе перину,
пробудить дітину.

Сорока,
летїла звысока.
Хто не спав,
дзѣбла му до ока.
Сороко, одлеть,
бо дітина спить.

Коровы ся потелили,
свинї впоросили,
вівці, козы покотили,
кобылы ся жеребили.
Вставайте,
накормити помагайте.
Повна стайня звїрят,
діточкы ся не боять.

Коло носа
лїтатъ оса,
коло чела –
пчола,
понад ушка –
мушка.
А я тя прикрю,
бо тя покусають.

Через дверї
прийдуть бырї,⁹
приведуть і барана.
Кедь не будеш спати,
возьме тя рогатый.

Не косив,
бо він косу затупив.
Не орав,
бо він плужок поламав.
А як їсти
хотїв сісти,
то порожні
были мискы.

До роботы –
то клопоты,
а до мискы
все є близко.

---

⁹ Бырї – вівці.

Хоць і ріка
не шырока,
вода у ній
барз глыбока.
Хто до нёй скочіть,
цільны ся намочіть.
І ты скач,
лем потім не плач.
Не роб рык,
як наш бык,
бо кедь буде так,
завішу ты на гак.

Коло нас
свині пас.
Свині рыли,
ёго били.
Выгнав свині з жыта,
дав іх до корыта,
потім до комины,
была добра солонина.

Не май страх,
же на дах
вылізе слимак.
Не май страх,
же на дах
вылізе і рак.
Лізе, лізе
слимак, рак,
не вылізуть
на наш дах.
І не злізуть
вни комином,
лем ты спій,
моя маленька
дзіціно.

Ты не бяр ня,
бо я терня.
І не рушай,
бо я кусам.
І не копай,
я не лопта.
Я іжачок,
мале клубя,
на тебе ся
закатулям.

Ты не псича
гав-гав-гав,
і не мача
мняв-мняв-мняв.
І не бык,
та чом чую рык?
Лігай,
покій дай,
бо як встанеш,
та дістанеш.

Сын із няньком ся побили,
може фіглі лем робили.
Раз нянько над сыном,
а раз сын під няньком.
Раз під няньком сын,
раз над сыном нянько.
А хто з них двох гру програв,
тот сам скочів до выра.

На вечерю буде юшка.
Што в ній плавать?
То не мушка,
але плавать
в ній петрушка.
То не сміх,
дораз буде повный бріх.

Стояв стовп, під ним хлоп.
Хотів ся на нёго дерти,
бо ся дуже бояв смерти.
Думав, же то псиска,
то так выв вітриско.

Дує вітор, дує,
то не сука выє,
то так вітор дує.
То не псиско,
то вітриско
на піщалці пискать.

Такый рык
робить бык.
Ты не спиш,
лем рычіш.
Тадь уж єсь великий хлоп,
привяжу тя на ланцок!

Бурмило –
по світі ходило.
А як ся вертало,
та ся не кланяло.
Сміяли ся люде,
же бурмило
все бурмилом буде.

Понад хыжу
літав птах.
Хто не спав,
того взяв.
А ты спав,
птах пропав.
Полетів за море,
красно спий, соколе.

Не бігай дітино,
розобеш коліно.
Посидь коло мамкы,
послухай співанкы.
І такы, і такы,
не смутны – веселы.

Як скочів із плота,
упав до болота.
А там была жаба,
влізла му до рота.

А тепер лем плаче,
по болоті скаче.
А жаба ся сміє,
же ся там зогріє.

Не ходь коло плота,
де велё болота.
Перейдий, де сухо,
та буде ту тихо.

Усний, же мі, усний,
велика выросний.
Росний до повалы,
буде велё хвалы.

Ой, сыну мій, сыну,
солоденькый сыну,
што тобі наварю
вечур на вечерю?

Я бы наварила,
што тобі на волю,
але я не можу
з великого болю.

Колысочко нова,
з жовтого явора,
хто тя поколыше,
кедь я буду хвора?

Лем гаю мі, гаю,
Підеме до гаю.
Назберати квітя,
забавити дітя.

Гаю-гаю-гаю,
підеме до раю.
А з раю до неба,
бо там дітки треба.

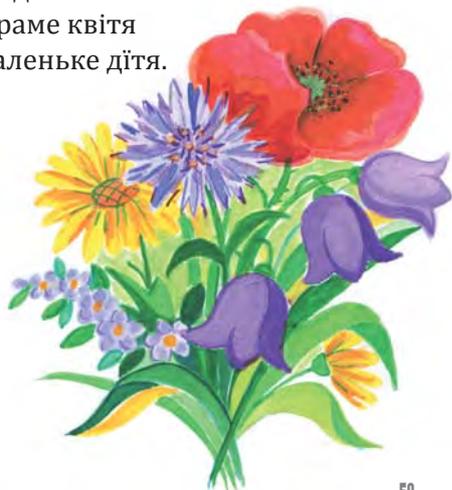
Я тя выкупала,
до колыскы дала.
Кебы ты, дітино,
вже скоро заспала.

Завішу я колысочку
на зелену голузочку.
Вітор буде повивати,
моє дітя колысати.

Колысочко малёвана,
дітиночко спий до рана.
Я тя буду колысати,
співаночки ті співати.

Спий, дітино, спий,
оченька заприй.
Буду тобі на помочі,
як у водни, так і вночі.

Гаю же мі, гаю,
підеме до гаю.
Назбераме квітя
про маленьке дітя.

Шью ті сорочку
златыма нитками,
бо скоро мі підеш
на бал із дівками.

Люлю, же мі, люлю,
я бы тя люлала,
кебы-м ся од тебе
потіхы дождала.

Як бы-м ся тішыла
і радость бы-м мала,
кебы дітинонька
вже скоро заспала.

Колысочко чисто біла,
з білого явора,
хто ся в тобі колысав,
нігда бідоньку не мав.

Дітя моє, спий мі,
штоскорі засний мі.
Заспий мі штоскорі,
бо вже ніч на дворі.

Колышу я колысочку,
а в ній малу дітиночку.
В колысочці гаю-гаю,
бо в ній добре дітя маю.

Усний, же мі, усний,
велика выросний.
Така, як тополя,
шумна, як лелія.

Чучай, же мі, чучай,
рано ся zobуджай.
Кедь не будеш тихо,
пуцу на тя блыхы.

НЕ ХОДЬ ДО НАС

(забавлянка і колысанка)

Не ходь до нас,
сякый – такый,
мушиш быти
лем богатый.

Пришов до них
не хоцькый,
молоденькый,
баюсатый.

Казав дівці,
же богатый.
Была свадьба –
він рогатый.

НЕ ХОДЬ ДО НАС

Не ходь до нас, ся-кый та-кый,
му-шиш бы-ти лем бо-га-тый.

Де є тот наш хлопчік?
Выскочів на крячік.
А де має пушку?
Завісив на грушку.
А де ёго кінь?
Выскочів на пень.
Де моя дїтина?
Та спить під перинов.

Не бігай дїтино,
розобеш колїно.
Посидь коло мамкы,
послухай співанкы.
І такы, і такы,
якы любиш ты?
Не смутны, ве-се-лы.

Як скочів із плота,
упав до болота.
А там была жаба,
влїзла му до рота.

А теперь він плаче,
по болотї скаче.
А жаба ся сміє,
же ся там зогрїє.

Не ходь коло плота,
де велё болота
Перейдий, де сухо,
та буде ту тихо.

До роботы –
пхати, пхати,
а од мискы
одганяти.

До колыскы –
спати, спати,
рано треба
помагати.

Помозь мамці –
мыти, мыти,
ой, як буде
тя любити.

Помагати –
треба, треба,
поможе
Божічко з неба.

А твій дїдо
траву косить,
хоць од рана
доджік росить.

Твоя баба
сіно грабать,
на голову
дала кабат.

Вышло сонце
споза хмары,
вни ся домів
поберали.

Вже од рана чути спів,
хтось співаночку поплів.
Возьму прут,
бо то співав наш когут.
Все лем єдну
кукурікав
і до грядок куркы кликав.
Куркы грядкы розграбали,
мы когута зарізали.

Варю кашку,
не про пташку.
Кашку солоденьку,
про мою дїтинку.
Варь ся, кашко,
ты леть, пташко,
бо моя дїтинка
вийде спід перинкы.

Через овес
біжыть пес,
через луку сука.
Утікайте,
двері зачыкайте,
бо будуть кусати.
Гав-гав-гав-гав-гав,
нянько їх повиганяв.
Діти можуть спати,
нічого ся не бояти.

Плавать качка по Дунаю,
і я таку дома маю.
Качка плавать кады-тады,
але мойї не є рады.

Насыплю я качці зерно,
на другый бік свою вберну.
Качка зеренце зберала,
моя прутиком дістала.
Кач-кач-кач,
десь то чути плач.

Фінджу-горня
сховала до терня.
Мисочку і танїр
вышмарила на двір.
А чом так зробила?
Бо їх не умыла.
Умывай,
там, де треба, дай.
Не мож так робити,
неумыты охабити.

Де съте были на гостині?
-В богатій родині.
Дали вам і їсти?
- Не было де сїсти.
Што богачі їли?
- Не їли, не їли,
од рана постили.

Кедь постити,
не гостити,
а по пості
в руках хвосты.

На конарь
сіла муха, сів комар.
А як вітор засвіщав,
взяв обидвох аж до хмар.
Летів з нима
барз далеко,
не хотіли быти тихо.

Попід хыжу
Чорт ходив,
нашы діти
полошыв.

Вже не пуджать
діти нашы,
у пеклі горить,
чути як смердить.

На старого барана
посадили Івана.
Іван плаче,
баран скаче.
Іванку не плач,
упечу колач.
Кедь не будеш добрый,
буде колач твердый.

Ту на рінєх
была брыла,
ту під брылов
рыбка жыла.

Мала рыбка,
малый рачік,

потягнуть тя
вни за палчік.

Дітя спало,
не плакало.
А як встало,
помагало.
Свойй мамці
на кременцю
вшыткы мискы
повмывало.

Танцюй, дівко,
і співай,
а ты – циган
шумно грай!
Танцюй, танцюй
коло плота,
лем не упадь
до болота.

Копала, полола,
колька ї колола.
Музыка заграла,
ногами віргала.

Кедь копати,
болять пяты.
А як танці,
та на палцѣх.

Было давно,
барз предавно,
по валалі ходив чорт,
величезный він мав горб.
На голові остры рогы,
на ногах копыта,
а кедь не був хтось прикритый,
привязав го за хвіст,
і до пекла го одніс.

В нашій хыжи
жыли слижы.
Слизкы были, і не спали,
і з постількы
падали.
На земли лежать.
Што ся стане,
як прилізе рак?
Ты не знаєш?
Буде їх грызти: так-так.

Доджик робив
цяп-цяп-цяп,
зато мокрый
мій дїтвак.

Уж сьме выхли,
вера так.
Під перинов
мій дїтвак.

Пуджак був на дворі,
вже клѣпкаты в коморі.
Лізе попід стїну,
зобудить дїтину.

Я на нѣго
мітлу беру.
Того, хто там пуджаты
із двора выжену.
Утікай,
возьму і бігарь.¹⁰

Дроблю, дроблю,
курята накормлю.
А вам –
сухого хлїба дам.
Варю, варю,
мнягоньку фасолю.
А вам –
лїнивцям, ніч не дам!
Варю, варю,
на вечур бандуря.
А вам –
лем помыї дам.

Голодны лігали,
бо не помагали.

Мені ся не сніло,
досправды так было,
же під нашов хыжов
цілу ніч штось выло.

Не дало нам спати,
мусиме вставати,
бо я ся бояла,
же тя хоче взяти.

---

¹⁰ Бігарь – паліця.

Уж єм замкла двері,
няй бігать по дворі.
А кедь зачне выти,
мітлов буду бити.

Єдна муха без кожуха
над тобов літала.
Ты ся не бояла?
- Не бояла.
Єдна мышка, мала грызка
під постілёв спала.
Ты ся не бояла?
- Не бояла,
бо ю мати вон выгнала.

Лізь, лізь,
на ліску вылізь.
Там ростуть орішкы,
добренькы до брішка.

Лізь, лізь,
на яблонь вылізь.
Принєсь повну шапку
про нянька і мамку.

Наш краль
коня не мав,
на кобіцю сїдав.
Наш краль
шаблю не мав,
та паліцєв рубав.
Наш краль
войну выграв.
А як хтось заплакав,
та го із собов взяв.

Мала жабка
Ква-ква-ква,
через поріг скаче.
Наша Анька
барз мала,
не годна, та плаче.

Не плач, Анько,
не май страх,
маєш іщі ручкы.
Перелізеш помалы,
як лізе павучік.

Стяли, стяли бучка,
нарїзали клаты.
І тебе поріжуть,
кедь не будеш спати.

Ріжуть, ріжуть клаты,
ты не хочеш спати.
Сховай, сховай ручки,
бо падають бучкы.

Пила має зубы,
не кусать, лем ріже.
Ріже бучкы, дубы,
но і тебе буде.
Так-так-так,
так як ріже клат.

До пелевні зайду,
може зайду найду.
Зайду забуду,
найду там груду.

Велика груда,
така аж така,
то твоя, дітинко,
тверда голова.

Сховаю тя до зайды,
ніхто тя не найде.
В зайді повно сіна,
а в сіні дітина.

Не лай,
буде пекло,
а не рай.
Не гріш,
бо понесеш
тяжкый криж.

В пеклі тепло,
варять смолу.
Хто там буде,
біда тому.

То великы муку
брати тя на руки.
Підеш зо мнов пішо,
так буде найліпше.
Догоры –
до горы.

Руку дай,
не утікай,
бо прибігне сука,
закусить до вуха.
Прилетить сорока,
што здёбать до вока.
Руку дай,
а як прийдуть,
за мене ся сховай.

Не мав розум,
сів на козу.
Коза скаче,
а він плаче.
Коза через лавку,
він роздер ногавкы.

Коли хочеш,
сядь на клата,
не сїдай на цапа.
Цап мать добры ноги,
на голові рогы.
Буде тя колоти,
буде до тя бити,
што будеш робити?

Уж над твоєв мисков
літатъ боцаниско.
Ёму не дам,
отворь ротик, тобі дам:
Гам-гам-гам.

Летить боцан,
я тебе не дам.
Взяла єм мітлу,
била-м по дзёбку.
Одлетів боцан
далеко десь там...

Танцёвала рыба з раком,
давала му горох з маком.
Пришли жабы квак-квак-квак,
поїли горох і мак.

Танцёвала коза з цапом,
ту під хыжов, ту під дахом.
Пришов доджік цяп-цяп-цяп,
плаче коза, плаче цап.

До двора
прийде потвора.
Буде тма,
до міха возьме тя.

Через лавча ходить мача.
Лавча узке, мача мале,
не знає плавати,
мусиш го за хвіст тримати.

Наш маленький пес
дав лабку на пец.
Теперь скувінчїть,
бо лабка болить.

Чуджі дївки –
квасны псїнкі.
Але моя,
як лелія.
Коли треба,
все поможе
Дякую ті,
пане Боже.

Малы дїти
їсти просять,
а великы –
жаль приносять.
Ты будь добра,
моя ружо.
Помагай їй,
пане Боже.

Скакав,
як жабы по болотї.
Теперь му течуть
слызы по бородї.
Скач, скач,
буде плач,
буде з тебе
бородач.

Падать, падать снїг,
вышмарю на двір.
Кого, кого?
Мою дїтину.
Чом, чом?
Там буде мати перину.

Мерзнуть ручки,
мерзнуть ножкы,
утікайте
вже до хыжки.
Посідайте коло стола,
буде добра там вечеря.
Буде добрый чай,
під перинов буде рай,
гаю-гаю-гай.

Дай ручку на ключку,
отворь двері,
та будеш на дворі.
З двора на дорогу,
не розбий голову.

Сховай ручки,
прилізуть павучкы.
Зроблять павучіну,
як найду дітину?

Не будеш робити,
та лем так ходити?
Буду тя як жыто бити.
Гавкы- гавкы,
стягну з тя ногавкы.

Хто бы хотів плачливого,
хто бы хотів лінивого?
Мітлу взяти
і выгнати.
А кедь все лем такый буде,
высміють ся з него люде.

Колоть, колоть красно,
буде цморик, масло.
Цморик люблять коцурикы,
а маселко нашы діткы.

Колотила, колотила,
масла наробила.
Набрала на палець,
як крічала, так крічала:
- Ліпше є як шмалець!

Плач, плач,
не буде колач.
Плач, плач,
та буде кутач!

Хочеш колач?
Та не плач.
Будеш добрый –
упечу мягкый,
а кедь будеш злый
та грызь і твердый!

Пішла до рікы
умыти руки.
Пришла домів з плачом,
у воді був рачік.
У воді був рак,
поціпав так-так.

Рачік, рачік,
неборачік.
Рак, рак,
неборак.
А ці рачік,
або рак
покусали тя
за палчік?
Так, так, так,
буде значік,
буде знак.

Не сїдай під стромы,
покы там бють громы.
Покы будуть бити,
мусиш дома быти.

У траві –
найліпше корові.
А тобі на дворї.
Там поскач,
та лем мі не плач,
упечу колач.

Шумна лучка,
шумна меджа.
З пеца скочу,
лучку сходжу.
Кедь не будеш спати,
та тя полоскочу.

Ходиш, ходиш,
чом по траві бродиш?
Коровонькы будуть пасти,
а тобі вже час і спати.
Од коровонькы молочка,
ты заперай свої очка.

Через поле
біжать волю.
Хто не спав,
хто плакав
здїли го на рогы.

Дїти сїли,
но не їли.
Пришли мышкы,
вылизали мискы.
Сміють ся в дїрах,
так вам треба, так.

Юрка
копла курка.
Як когут прибіг,
та Юрко утік.
Сидить когут
на плотику,
співать собі:
ку-ку-рі-ку.

Не ходь по дворї,
бо прийдуть бурї.
Перевернуть тя,
закачають тя,
як мале бандуря.

Прийде буря,
копіночкы нам побурять.
Треба, дїти, помагати,
на копінкы полїгати,

аж до рана на них спали.
Ці так було, ці не було,
штовсь таке ся їм приснило.

На конарь
колыску завішу,
там тя вітор
поколыше.
На конарь
завішу колыску,
погомбать тя
там вітриско.

Вітор пискать,
ты не вискай.
Запискай і ты так
на зеленых листках.

Діти, спати!
Пастырь – місяць
хоче звізды выганяти.

Сонце гріе,
уж ся сміе,
мої діточкы зогріе.

Треба встати,
на сонцю ся выгрівати,
бо як зайде, місяць выйде,
та вам зима буде.

Про добру дітинку –
ягодку, малинку.
А про злу, лем квасну –
зеленаву псінку.

Чортик, чортик,
вторив ротик.
А я в руках кутач мала,
тай до рота му вопхала.
Утікав,
повны ґачі мав.

Хто ся зловив,
ротик не отворив.
Пришов майстер такый,
што му діру вывертїв.
Діра така,
як до барлога.

Він сідав на сомара,
не тримав ся кантаря.
Сомар крок,
а він лёп!
Мусить встати,
хвоста ся тримати.

У нас така мачка была,
што ся каждый день умыла.
Чорны очка, білы лица,
ходить так, як парадніця.

Рыбарь
выліз на конарь.
Рыбы їмав,
до воды упав.
Теперь сегінь плаче –
сміє ся рыба і рачік.

Заприй двері,
бо мышы на дворі!
Під перинков
найду скрыш,
лем ся сховай,
біжыть мыш!

Кедь будеш крічати,
кедь будеш рычати,
не печу колачі.
Робиш біду,
возьму мітлу,
замету тя,
як смітя.

Танцёвали воробліска,
хотіли і комариска.
Не могли на пніску,
бо было барз слизко.
А ты шумно спий,
коло мене близко.

Аньцё, Марьцё –
вон із ярцю!
Не танцюйте
колобанцю.¹¹
А дівчата не слухали,
та їх з паліцёв выгнали.

Ты чом криво так ходив?
До ногы ся мі терен вбив.
А чом ходиш замащений?
Їм фасолю колочену.
А чом ся на землі вертиш?
Не хоче ся мі на пец дерти.
Кебы я був нянько твій,
вышмарив бы-м тя на гній.

Різав дуба,
выламали ся му зубы.
Пак рубав бучиско,
зломив топориско.

Зріжу вільху аж до пня,
а з єдного конаря,
із розсохы
зроблю соху –
завішу там злодія.

Коло воды, коло гати,
хотів рыбку поїмати.
Быв то сміх,
як му скочіла на брїх.

Коло воды клат,
по нім лізе рак.
Хто не буде спати
Буде го кусати.
Так-так
кусать рак.

¹¹ Колобанець - танець до кругу.

Встаньте, діти,
сонце світить.
Дзень-дзень,
шумный день.
А кедь повставали,
волоскы чесали,
свої личка із водічков
шумно повмывали.
Єдна дівка встала,
та ся не вмывала.
І по хыжи ходить,
як мачка каправа.

Старый коцур коло плота.
Їмав мышы, вбіг до хыжы.
Гадай кому дав до рота?
Тому дав, хто не спав.

Дві мачкы із двора
вбігли до коморы.
З коморы до хыжы,
і принесли мышы.
Кому дали, кому дали?
Тым, што спали.

Через ріку –
лем два крокы,
кедь упадеш,
будеш мокрый.
Через ріку –
довга лавка,
кедь упадеш,
загалайкай.

Отвориш облак,
та прийде жобрак.
Тихо попід стріху
однесе тя в міху.

На лавку сїдай,
ногами не кывай.
Бо хто так робив
чортови дзвонив.

До хыжкы
налізли мышкы.
Влізуть до колыскы,
вгрызуть тя до брїшка.
Кыш-кыш-кыш,
выжену вон мыш.

Коло плота
ходить, плаче,
хоче їсти
лем колачі.

Упечу му мачку стару,
буде їсти з нёй ай скору.
Упечу му довгый хвіст,
перейде ёго і злість.

Доджїк падать –
подьме до колибы.
Перестане –
підеме на грибы.

Під конарём грибы,
під корінём рыбы.
На конарю рыбы,
на коріню грибы.
Хыбы, хыбы, хыбы!

Сніжить, сніжить,
берьте санки, ліжы!
Падать сніг,
хтось розпоров міх.
Позерайте, позерайте –
на бережку сніг.
Хтось ту плаче,
а хтось скаче,
то великий сміх.

Ходила по млачках
там, де ходять качкы.
Кач-кач-кач,
де то чути плач?

Нашы качкы
дві сокачкы.
Наварили і поіли
залены колачкы.

Кач-кач-кач,
уж не чути плач.

Мы копали,
вы пололи,
а мы шыли,
вы пороли.

Кедь копати –
і полоти,
а кедь шыти –
не робити.

Не хочете, дїти, спати –
мушу ротик вам зашыти.

Ходжу по полю,
все ся наморю.
колыску вішам
там на тополю.

А ты ся колыш –
моя тополе,
бо мене в боці
болить і коле.

Гопа-цупа
ленча,
зломила ся
левча.
Гоп-цуп,
зломив ся і плуг.
Цупа-лупа
ворона,
зломена і борона.
Цупы-лупы,
поламаны зубы.

Колачі не допекла
Десь пішла –
може аж до пекла.
В пеклі тепло,
горить, пече,
а дітина дома плаче.
Приведу тя з того пекла,
жебы-сь колачі допекла.

Замкну двері, а ключ
під поріг положу.
Бо такий плач, хлопче,
слухати не могу.

Куплю, хлопче, куплю
і дві колодочки,
кедь будеш плакати,
замкну ті ґамбочкы.

Крав – роздавав.
Пропадь,
з очей ся мі страть!
Крав, крав,
летів боцан –
та го взяв.

Єден краль
на войну ся зберав.
На коня сїдав,
шаблю припасав,
на воячіка чекав.
Краль крїчав,
бо воячік наш заспав.
Краль сїче на войні,
а воячік спить спокійні.¹²
Вставай,
на войну ся зберай!

Закачав ся до яругы –
упав до калюгы.
Кедь увидить мамка,
выпаше Іванка.
До воды скоч,
цілий ся намоч!
Сонце блисне,
а ты выхнеш.

Іванко ся хмурить,
на дворі ся хмарить.
Прийде доджік,
цяпне му на палчік:
Цяп-цяп
на калап.
Кедь не перестане,
палічков дістане.

На болячій палушок
приложу ті лопушок.
Лопушок із луку,
забудеш на муку.
На болячі палькы –
зіля нашой бабкы.
Нашій бабці зіля
дала ворожыля.

¹² спокійні - діал., норм.: спокійно.

Сядь на крыла
бобруночки,
понесе тя
до постілёчки.
Вовча выє,
ты не вый –
у постільці
шумно спий.

Гопа-гопа-гопа,
малый коник копать.
А кедь буде хлопча
прибю му підковча¹³.

Іванко
выдер ся на планку,
і зъїв зелепавку.
Теперь плаче –
хто выпере гачі?

Коник гоп,
хлопчік лёп!
Не тримав ся гривы
упав до копривы.
Коник скаче,
хлопчік плаче.

Косу набрушу,
набрусь і ты.
Луку покошу
покось і ты.
Покосили,
посушыли,
а як ся домів
вернули

та ся на постіль
звернули.
Так-так-так,
і я тя закачам так.

Гопса-гопса
не ходь боса.
І не квіль,
же тя вкусив чміль.
Гопса-гопса,
бо ходила боса.
На палчіку має знак
вкусив і рак-неборак.
Гопса-гопса,
по терню ходила боса.
Болить і палець,
не піде на танець.

Не кріч, бо вже ніч.
Жобрак буде близко,
возьме тя з колысков.

Плаче, плаче,
бо хоче колачі.
Я колачі непечу
Поглядам палічку,
та ті припечу.

---

¹³ Підковча – мала підкова.

Ты як баран –
все лем бе-бе-бе,
добрий буде
з тебе бубен.
Будеш спати,
не буду тя бубновати.

Летів птах
понад дах.
Тай сїв на обличчї,
бо чув, же хтось плаче.
До головки дзєбав тому...
Кому, кому?
Хто не спав, лем плакав,
будьте тихо, бо і вам.

Танцєвати –
то не бїда.
Берь до танцю
свого дїда.

Кедь танцюєш,
двигний лабу,
берь до танцю
свою бабу.

Возьму кутач,
бо десь чути плач.
Будеш знати,
як з мачками
помыї хлєптати.

Не хочеш їсти сметанку,
та тя на лацочок замкну.
Ключїк шмарю до поточка,
буде їсти дїтиночка.

Ходив до нас вовк,
нянько єго стовк.
А як прийде вовча,
та я єго стовчу.
Дїти спати будуть,
нихто їх не збудить.

Лїзуть мышы із дїры,
дїра барз велика,
прийде до нас стрыко,
запхать ї коликом.

Не прилїзуть ид колысцї
бо дїра запхана,
моя люба Анька
буде спати аж до рана.

Коло воды
дві колоды,
а коло них
лежыть брат.
Та то так,
а я думав,
же то клат.

Я думала, же перина –
то твоя дітина.
Я думала, же паробок,
а то заголовок.

Із Борсуки¹⁴
біжыть сука.
Понад Ровінь
скаче волінь.
Лем не плач,
добрі ся сховај,
нікому ся не признај.

Мій паробок зрана косить,
по стернянці ходить босый.
Косу має невелику,
покосив луку шыроку.

Не про дітки
піпка дідка.
Потягнеш, закашлаш,
буде тя дусити,
мушу тя по плечох бити.

Прилетів пергач¹⁵,
бо десь чути плач.
Летить понад плоты,
вывалять тя у болоті.

Гоп-цуп, цумандра,
Цумандриха – баба зла.
Поїмала Івана,
тай вытягла колик,
запхала му ротик.

Наріжеме капусточки
на тонкы ниточки.
Я буду співати,
а ты танцёвати.
Бочка уже повна,
Толочіла ї кралёвна.

Взяв до танцю
бык корову,
вышли собі на дорогу,
музиканты їм не грали,
стары псиска лем брехали.

Зайчік тягать заячіцю
до танцю на команіцю.
Команіця барз висока,
видно їм з нёй лем пів бока.

¹⁴ Борсука, Ровінь – назвы лук і берегів коло русиньських сел.

¹⁵ Пергач – літаюча мыш (петопієр).

З копытами чорты били,
двері вивалили.
І рогами тыж кололи,
біду там робили.

За ріжча
поїмали чортича,
шмарили го до горнця.
В пецу горить,
в горнцю кипить,
утікайте, бо смердить!

Мале паця,
куртый хвіст,
повідало, же ня зысть.
Я взяла паліцю,
выбила задніцю.
Мале паця утікало,
моє дітя шумно спало.

Діти спали,
ангелы літали.
І ты спий,
оченька заприй.
Твій ангелик каждую ніч
прийде тобі на поміч.

Кляч-кляч,
не поможе плач.
Вый-вый,
нароблю помый.
А як встанеш,
палічков дістанеш.

Ты брехач,
буде плач.
Кедь не буде рады,
та возьму кутач.

А кедь не поможе,
та довгый карбач.

Чудо-юдо
вылетіло з буды.
По хыжи літало,
хто біду робив,
із собов го взяло.

Грушка – дуля,
пушка – куля.
На головку дульку,
а до брішка кульку.
Мушиш ся сховати,
бо буду стріляти.

Хлопчік
зробив крочік.
А як зробить крок,
та вже буде хлоп.

Маю хлопця парадного,
Маю хлопця барз доброго,
буде рости, підростати,
своій мамці помагати.
Теперь мусить шумно спати,
я го буду колысати.

ВІНЧОВАЧКЫ

Лігай,
в ночі прийде Миколай.
Рано встанеш,
штось дістанеш.
До чіжмічкы
цукерничкы –
округленькы,
солоденькы.

Вставай,
в ночі ту був Миколай.
Як ты спав,
на облачік штось там дав.
Вставай, вставай,

позерай.
Я Миколай,
іду іздалека
через густый ліс.
Про ваши добры дїточкы,
я штось доброго приніс.
Кілько маєте дїточок?
- Як на небі звїздочок.
А кілько дївочок?
- Як на луці квіточок.
Кілько хлопців?
- Як у лісі бучків.
Маю повный міх,
поділити я не міг.
Як будуть вставати,
треба їм роздати,
а я Миколай,
іду в другый край.

Рипли дверї,
хтось ходив по дворї.
Не був то страшок,
На облачік дав мішок.
Вставай,
то був у нас Миколай.

Миколаю, добрый наш,
што ты нашым дїтём даш?
- Были добры,
я їм дары даю,
а про злых я,
лем паліцю маю.

Через горы, через лісы
Миколай штось дїтём несе.
Рано встаньте, позерайте,
што вам дав.
На облачкы – чоколадкы,
до чіжмічкы – медовничкы,

до боканчі – помаранчі,
до кешені –
цукерничків повны жмені.
А про тых, што лем злы были?
Хто крав – паліцю му дав.
Хто кляв – угликів всыпав.
Дав палічку на заднічку,
дав паліцю на задніцю.

Двері не замыкай,
вночі прийде Миколай.
Попід стріху
несе в міху:
добротинкы, лакотинкы,
уж ся нам збігають слинкы.

Миколай за пасом,
златый ключік носить.
Вночі, коли каждый спить,
двері скоро отворить,
розвяже великый міх.
Хто був добрый цілый рік
Рано встане –
величезный дар дістане.

Лігай,
вночі прийде Миколай.
З торбов затрясе,
добрым дітём штось принесе.
Што принесе про дітину злу?
Ю-ю-ю, повісти ся бою.

Колядници на уліці,
йде коляда,
роб порядок.

Коляда за столом,
під столом солома,
в соломі ворішки
наносили мышкы.

Приркывайте столы,
столы яворовы,
та будете цілый рочок
в тім домі здоровы.

Дзень-дзень,
Великдень.
Треба паску посвятити,
в церьковці ся помолити.
Завтра треба скоро встати,
а дівочки выкупати.
Жебы были шумны, білы,
жебы ся нам все любили.

Великодній понеділок,
а не видно нигде дівок.
Може воды ся бояли,
та зато ся поховали.

Йдуть купачі,
поливачі,
несуть воду
і карбачі¹⁶.

Треба встати,
дівкы поливати,
од головы
аж по пяты.
Треба горня
квітковане,
буде яйко малёване.

Мы вас поливали,
вы нам яйко дали.
Вы нас угощали,
мы подяковали.
Здоровенькы оставайте,
Хріста Бога споминайте.

Будеме вам вінчовати,
вы мусите дашто дати.
Дрібны дайте до кешені,
а доброты – ту до жмені.

¹⁶ Карбач і корбач – обидві форми суть нормативны.

Вінчую, вінчую,
бо доброты чую.
Перестану вінчовати,
кедь не можу коштовати.

Дайте дашто до кешені,
дайте дашто і до жмені.
Будете здоровы,
будуть коні і коровы.
Збогом оставайте,
добрі ся ту майте.
За дівчатко выкупане,
дайте яйко малёване.
За родину вашу,
дайте нам ковбасу¹⁷.
Збогом заставайте,
до кешені дашто дайте.

МОЛИТВОЧКЫ

Як ся діти помолили,
ангеликы ся їм снили.
А як ішли лем так спати,
чорты снили ся рогаты.
Така брыдь,
няй в пеклі горить,
а моя дітина,
як ся помолила,
під перинов
шумно спить.

¹⁷ Ковбаса – нормативна форма.
У высловности –в- випадує і чуєме лем
кобаса.

Нашы діти
добры были.
Все ся вечур
помолили.
Ангеликы
ся їм снили.

Лем ся помоль,
лігай спати,
присниють ся
Ангелята.

Ангеличку,
мій стражничку,
сохраняй¹⁸ мою душічку.
Як у водни, так і вночі,
будь мі все лем на помочі.

Помоль ся дітино,
будеш добрі спати.
Коло тебе твоя мати
все буде стояти.

Хто тя буде колысати,
співанкы співати?
Маєш тото знати,
же лем твоя мати.

Коло стола треба сісти,
Отченаш ся помолити.
Треба спати,
нічого ся не бояти,
бо над тобов Божа мати.
Помоль ся,
притуль ся,
з тобов спати
буде мати,
не треба тя
колысати.

Помоль ся,
до мене притуль ся.
Будеш спати,
коло тебе будуть
ангелы літати.
Слухай, слухай:
зачали співати...

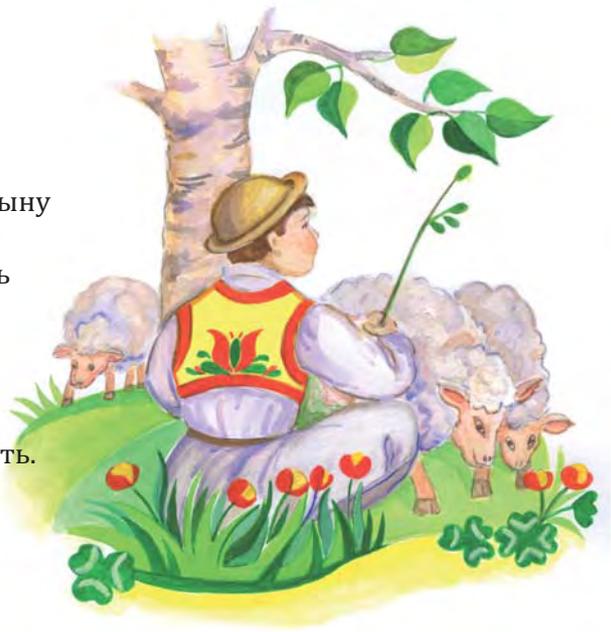

¹⁸ Сохраняй – церьковнославянська форма.

Божа мати у яскини
сына породила.
Маленького Ісусика
до ясель вложила.

Спий Ісуску, Божый сыну
ту меджі быдляти¹⁹,
бо царіе ту приходять
тобі поклон дати.

Пастырі з ягнятком
перед тым дїтятком
на коліна припадають,
Хріста Бога прославляють.

РАХОВАНКЫ - ВЫЧІТАНКЫ

Коло нас вівці пас.
Кучеряву бырьку
хотїв за фраїрку.
Друга была біла,
тыж ся му любила.
Третя была шута,
утекла до кута.
Четверта рогата,
была бородата.
Выбрав собі пята,
барз прекрасну, злату.
Была свадьба превелика,
выгравала і музика.

Сынове мої,
до ліса нам треба йти,
дыв наготовити.
Як наготовили,
під великый бучок сіли,
жебы одпочіли.
Просить ся нянько єдного:
- Сыну мій,
Што бы ты з бучка зробив?
- З того бучка,
на пера бы были ручкы.
- Ты будеш писарём.
Одповідать другый:
- Я на плуг чепігы,
орати борозды.
- Та ты будеш газда.
Одповідать третій:
- З того бучка буде кый!
- Аж бою ся выповісти,
сыну мій,
же ты будеш злодїй.

¹⁹ Быдляти, царіе – церковнославянскы
формы.

Пришов до нас мудрець
і сів собі на столець.
В єдній руці тримав розум,
а в тій другій злато.
Та можете вибрати...
Єден розум бере,
другий бере злато.
Єден буде мудрий,
а другий багатий.
Каждый выбрав,
што не мав.

Быв єден краль,
а тот велё коров мав.
Мав єдного быка,
того быка купив стрыко,
але тот бык барз рычав,
та го стрыко нам продав.
Теперь в домі повно рыку,
што робити треба, стрыку?
Го-го-го,
привяжте го
коло плота голодного.

До волосків
дам пантликы,
заграйте ся
на коникы.
Єден гойта,
другий віста,
підеме до міста
Гі-гі-гі,
вертай ся домів.

На колодці –
дві колодки.
На кождїй по дві.
Кілько было тых колодок,
одповіш нам ты.

А я знаю,
одповім,
же їх было сім.

Штири козы шуты,
лежали у кутї.
А як повставали,
кілько рогів мали?
Шуты козы, знаю,
же роги не мають.

Скоро рано
побили ся два бараны.
Перший зломив єден ріг,
другий закоп о поріг.
Кілько їх остало?
Лем ся скоро скрый,
бо возьму на тебе кый!

Бычку, бычку,
возьму тычку.
Возьму іщі колик,
бо не встає волик.
Час вставати,
бо тя будить мати.

По водї
плавали лодї.
Перша твоя,
друга моя,
перша дірава,
друга без дна.
Не біда,
може ся присние
іщі єдна.

Єден-беден,
коцка-гра,
на Дубинї война.

Коровочки яловы,
а лем една дойна.
На кого хочу вказати,
буде нас їмати.

Єден, єден –
быв голоден.
Єден, два –
быв і я.
Єден три –
быв і ты.
Єден, штири –
мышы в дїрї.
Вышли з дїры,
вшытко зїли.

Їмать коцур мышы,
што ходять по хыжи.
Єдну їмив – задусив
Другу мав – скору драв.
Третя мала была,
до дїры ся скрыла.
Четверта під мостом,
закывала хвостом.
Пяту взяв –
кому, кому дав?

Недалеко в лісі,
на высокій лісці
наросло тілько воріхів,
же было до міхів.
Єден міх про дїдка,
а другый про бабку.
Третїй дам про нянька,
Четвертый про мамку.
І про вас я маю міх,
але лем хробавых.

За хыжов псы брешуть,
дверї замыкай,
під перину утїкай!
Єден тя увидить,
за палець укусить.
Другый є тыж злый,
добрі ся прикрий!
На третєго возьму кый,
ты маленький, лем мі спий.

Стрітили ся дві бобрунky:
- Де летиш, бобрунko?
- Поглядати мамку.
- Полечу з тобов.
Стрітили і третю.
- Де летите, бобруночки?
- Глядати мамочку.
- Тыж полечу з вами.

Стрітили четверту, п'яту...
А нарештє так повїли:
- Вернеме ся назад,
бо нас крылця болять.

Выдумовати можеме до того часу,
покры дїтина не заспить.

Сидять злодїї на клатї,
ї дїлять ся златом:
- Єдна копа тобі,
єдна і менї.
Тобї друга,
менї двї,
тобі третя,
менї три.
Четверту тобі,
де штири мої?
Ту на твоїй копї!
Я їх беру – ты злодїй.

Вечур спати,
рано встати,
треба козы
выганяти.
Єдну руду,
другу білу,
третю шуту,
четверту рогату.
Є ту іщі єден цапко,
кедь не буде вставати,
мушу го водов полляти.

А вы не знали
трєх злодїїв, што крали?
Єден украв перстїньча
і сховав під постїльча.
Другый украв ворїшки,
сховав їх до табїшки.
Третїй украв колачі,
сховав до боканчі.
А четвертый...
Та лем трєми были,
четвертый був ты!
Укаж ты менї
свої кешенї!

Три дївочки мати мала:
Єдна шыла, вышивала,
друга пряла, шумно ткала,
третя злодїйка, што крала.
Де солодкый цукерник,
злодїйка сховала?
Хто го найде, того буде.

Єдна – сїла на коня.
Друга – впала до яругы.
Третя – десь нашла гелетя.
Четверта – тыж ся перевертатъ.

П'ята – не была свята.
Шеста – тримала ся хреста.
Сема – была як богема.
Восьма – все писала писма.
Дев'ята – не была завзята.
Десята – боїть ся проклятя.

Чом діти не спали?
Драка ся бояли.
Драчиско,
мав велику головиско?
Не єдну, і не дві,
і не три, не штири,
може п'ять.
Діти уж ся не боять,
під перинов шумно сплять.

1. Единчик
2. Двінчик
3. Тринчик
4. Четырінчик
5. Пядеш
6. Вадеш
7. Шехман
8. Лехман
9. Корба
10. Клєц

А ты мусиш вон!

Єдна мати повідала,
же п'ять дївок мала.
Першу туршаву,
другу смолаву,
третю воргату,
четверту завзяту,
п'яту кучеряву,
як прекрасну паву.
По саді ходила,
піречко стратила.

Подьте го глядати,
буде вам співати.

Першый крочик
коло стола,
другый, третій
вже до двора.
Ходить, скаче:
Гоп-гоп-гоп,
вже великий
з нєго хлоп.

Понеділєк –
Назберайте, дївки, сливок.
Віторок –
До поливки дайте горох.
Середа –
Фасолі бы было треба.
Четверь –
Не забудьте на поперь.
П'ятніця –
Зышла бы ся кендеріця.
Субота –
Та така ваша робота?
Неділя –
Наварили і вже їдять.

НАУЧМЕ СЯ РІМОВАТИ

Діти собі посідають до півкругу. Перед нима сидить капітан. На копці мають орішки або цукерники. Капітан ся просить, діти відповідають, жебы слова пасовали, значіть, жебы ся рімовали. Хто придумать добрый рім, бере собі орішок, цукерник, можуть быти і каміньчікы. Хто їх мае найвеце, выгравать.

ОВОЦИНА – ЗЕЛЕНИНА

Дай бандурку.

- А ты курку.

Дай малину.

- Ты калину.

Дай палату.

- А ты лату.

Дай мі грушку.

- А ты пушку.

(горох – порох, мак – кряк, ріпу – скіпу, дулю – кулю, сливку – поливку, кмін – млін)

КУХНЯ

Дай мі вилку

-А ты пилку

(ножик – возик, лавор – явор, варіху – стріху, горнець – вінець, горнята – брата, погарик – конарик, миску – плиску²⁰, котлик – гоблик, лавку – травку, столик – колик, облача – мача, стіну – хрїну...)

ЧАСОСЛОВА

Я буду співати.

- А ты танцёвати.

Я заспав.

- А ты встав.

Мы косили.

- Вы сушыли.

(чітав – літав, варили – поїли, робив – сидів, возити – носити, буду читати – будеш писати....)

²⁰ Плиска – птах.

ПРИРОДА

- Хочу бучкы.
- Дам онучкы.
- Хочу ріку.
- Дам каріку.
- Хочу сіно.
- Дам коліно.
- Хочу грибы.
- Та дам рыбы.

(гору – скору, луку – руку, калину – солонину, тополю – фасолю, липу – скіпу, явор – лавор, стромы – громы, траву – славу, квітя – смітя...)

ГАДАНКЫ,

котры на першый раз не здогадаш

1. Хто дві уха мае, а не чує?
  - Глухый.
  - Горнець.

2. Што пече, а не є огонь?
  - Коприва.
  - Пекуча папрыга.
3. Яка курка не знесе яйця?
  - Уварена.
  - Намалёвана.

4. Як перейти через ріку, а ся не намочіти?
  - Як замерзне.
  - Через лавку.
5. Што мае цап на кінцю?
  - Хвіст.
  - Букву „п“
6. Хто мае рогы, а не коле?
  - Перина.
  - Пирогы.
7. Гребінь мае, не чеше ся?
  - Лысый.
  - Когут.

8. Коли сонце не видно?
- Вночі.
- Коли є за хмаров.
- Як запереш очі.
9. Без колес, а крутить ся?
- Голова.
- Земля (планета).
10. Який стром є старый?
- Береза, бо є сива.
- Верьба, бо є схылена.
11. Який буде білюх/чорнюх, кедь до Червеного моря упаде?
- Білий/чорный.
- Мокрый.
12. Хто по росі ходить, а боканчі не заросить?
- Босый.
- Хто чіжмы має.
13. Хто має зуби, а го не болять?
- Пила.
- Хто має протезу.
14. Де є когутик, котрый не кукурікать?
- У горнцю.
- На пушці.
- На водоводній батерії.
15. Кілько має нога стілців?
- Штири.
- Ани еден.
16. Воробель за еден день зробіть десять кроків. Кілько зробіть за пять днів?
- 50.
- Ани еден, він лем скаче.
17. На столі было десять мух. Брат бухнув і одну забив. Кілько їх зістало?
- Девять.
- Ани една, бо одлетіли.
18. Як повіме? Главне місто Америки є Нев-Йорк, або Нью-Йорк?
- Ани так, ани так.
- Вашингтон.
19. Як ся дістанеш штонайскорше із Стаціна до Тополі, влаком або на біціглю?
- Автом.
- На біціглю, бо там влак не ходить.
20. Як ся дістанеш штонайскорше із Пряшова до Свідника, влаком або автобусом?
- автом або автобусом, бо влак там не ходить.

ПРИПОВІДКА

- про тых, што ся не боять

Жыв єден пан,
што він довгый корбач мав.
Хто не робив,
та по плечох ёго бив.
Пан умерав,
хтось ёго корбач украв.
Што пан зробив?
Вночі пуджати ходив.
Першу ніч заклёпкав,
двері отворив,
так ся попросив:
- Хто мій довгый корбач украв?

В домі засвітили, але нікого не было.

І на другу ніч заклёпкав,
двері отворив:

- Хто то мій корбач украв?

В домі засвітили, але нікого не было.

Третю ніч заклёпкав,
двері отворив

і так ся просив:

(Слова треба высловити скоро
і одразу, барз наголос)

- Хто корбач украв?

Діти, што сидять коло стола, аж
підскачуть із страху.

ПОСЛОВІЦІ

1. Свою роботу одлож, сусідо-ви помож.
2. Дітину не луп, дітину приголуб.
3. Материны руки гладять, материны слова радять.
4. Хочеш поміч, прийде родіч.
5. Берь, як дають, утікай, як бють.
6. Псів одганяй, людей позывай.
7. Ліпше дітей словом поганити, як паліцёв бити.
8. Де є спів, не є гнів.
9. Діти поїли, не будуть помьї.
10. Мають хвалы до повалы.
11. Рады діда – фалат хліба.
12. Хочеш рости, мусиш їсти.
13. Слово нянька, ліпше, як кыянка.
14. Ліпше відіти, як чути.
15. Послухай, подумай, потім ся озывай.
16. Кажда лишка свій хвіст хвалить.
17. Не позерай довысока, впаш до болота.
18. Хто є моім братом, не буде мі катом.
19. Пес укусить, лем кедь мусить.
20. Кедь слово коляче, на сердцю болячо.
21. Добра рада, то парада.
22. Де зло, там і пекло.
23. Краса – до часу, мудрость – на вічність.
24. Дітя – квітя, колись і осетя.

25. Уч ся добрым/добров быти, не будуть тя бити.
26. Голова пуста, хоць велика, як капуста.
37. Памнятай – брїх не мїх.

27. До работы пхали, а од мискы одганяли.
28. Повна миска, буде повна кышка.
29. Тогда добрі, кедь є в торбі.
30. Біда буде, кедь під зуб не буде.
31. Мого дїдка така приповідка.
32. Зубы остры – погрызуть і кочаны.
33. Ліпше не робити, як недокінчити.
34. Про когось був медом, а про когось ледом.
35. Ід своїм дїтєм не будь псом.
36. Менше спати, веце знати.
38. Од смілого псы втікають, боязливого кусають.
39. Правда комусь циганством пахне.
40. Має циганити, волить радше тихо быти.
41. Не все співати, колись треба поплакати.
42. Што утече, назад не притече.
43. Сама зїла, а на мачку повіла.
44. Не роб грїх, бо выйдеш на смїх.
45. В добрій хатї, як у ватї.
46. До готового хлїба найде ся губа.
47. Він є хлопом, кедь за плотом.
48. Хвальбы повны торбы, а торбы порожні.
49. Такый завзятый, можеш му на головї колы тесати.
50. Не біда впасти до біды, біда з біды выйти.
51. Лінива рука, готова мука.
52. Ліпшый колись малый крок, як великий скок.

53. Де є ласка, там є щастя.

54. Лінивий нігда не буде
сытій.

55. Так роб, жебы ся любило
і Богу, і людём.

56. Як ты людём, так люде
тобі.

57. Будеш ся учіти, не будеш ся
мучіти.

58. Ай з малой школы великий
розум принесеш.

59. Ходив до школы, хоць но-
сив бочкору.

60. Де бісно, там тісно.

61. Де рубають, там тріскы лі-
тають.

62. На столі корбач, та не буде
плач.

63. Чуеш колысанку, припомя-
не мамку.

64. Материн спів розожене
гнів.

65. В неділю не роб, в неділю
на танець – на скок.

66. Де книжка, не пасує ложка,
миска.

67. Книжка не мучіть, книжка
научіть.

68. Што не маєте в головках,
найдете в книжках.

69. Тільки розуму в книжках,
як маку в головках.

70. Де чістота, там красота.

71. Як встати, з молитвов за-
чінати.

72. Лопоты нараблять клопоты.

73. Робиш криж, та го несь.

74. Здорове ябко тримать ся,
хробаве впаде.

75. Чорну душу ани мыдлом
не умыеш.

76. Бідный не тот, што ніч не
має, а тот, што ніч не знає.

77. Стары пригоды хороняць
од шкоды.

78. Де мудры люде, біда не
буде.

79. Як вы нам, так мы вам.

80. Кінь, котрый тягать, іщі го
запікають.

81. Конёви єдно, ці віз іде, ці ся перверне.
82. Чуджій герок не гріє.
83. Радість – брати, смуток – вертати.
84. До школы не ходять лем волы.
92. Меджі молодых сїдав, повів, же помолодшав.
93. Хоць голенькы, лем жебы живенькы.
94. Добра господыня, коли повна скріня.

85. Не богатством ся хвалити, а в здоровю жыти.
86. Не є здоровя, і радости не є.
87. Нянько – хліб, мати – вода.
88. Добрый камінь добрі меле.
89. Вы служыли нам – послужиме вам.
90. Обіцянкам не буде кінця.
91. Так ся боїть, як вовк козы.
95. Біда там, хто в домі сам.
96. Кажда пташка свою співанку знає.
97. Гуслі без струн грати не будуть.
98. Будьте тихо, я буду слухати.
99. Мухы вівцю зїли, а вовк помагав.
100. Правда і в болоті все лем чїста буде.

ТЫ МІЙ
ТЫ МОЯ
ВЫ МОЇ ДІТОЧКЫ
ТАК ЇХ РОДІЧІ – НЯНЬКО І МАМКА - ПОХВАЛИТИ ЗНАЛИ

А:
ангелику, ангелятко

Б:
бобруночко, бобулько

Б

В:
вороблику, воронко

Г:
гунарику, гамбочко

Г:
голубчіку, герлічко

Г

Д:
душо, доброто

Ж:
жабко, животе

З:
зернятко, зайку, зайчіку, зорніч-
ко

І:
іскрічко, іскерко

Ї:
їжку, їжачіку

К:
красото, конику, квіточко, ку-
рятко

Л:
ластівочко, ласко, любко, люб-
чіку

М:
малинко, мышко, медведику,
медику, мотылику

М

Н:
носику, надіє

О:
образчіку, орлику

П:

попко, потіхо, потятко, павучіку,
павко

Р:

рыбко, рачіку, ружічко

Р

С:

соколику, сонечко, стрібелко, соло-
денька

С

Т:

тихото, танцуйко

У:

утіхо, ушко

Ф:

фіалко, фешандо, фешачіку

Ф

Х:

хробачіку, хвостіку

Ц:

цукерничку, ціпочко, ціпко

Ч:

черешенко, чоколадко, чачко

Ш:

шарканику, шашку, шугайку

Ш

Щ:

щедро, щастливко

Я:

яснотко, ягодо, ягнятко

Я

ВЫГЛЯДАВАНКЫ²¹

ХТО НАЙДЕ – ОКО?

Перед роком,
не скоком,
помалым кроком
ідеме потоком.
Над нами літав сокол,
лем так нароком,
хтось закрічав:
- Не гравч, сороко!
Брат луку покосив,
а я ноги поколов.
Сестра покопала нашыроко
а я пішов другим боком.
Недокінчена робота.
Мати сестру поколыше.
Братови дасть чоколаду.
Ты будеш пророком,
бо я мушу оковати
пару конів за потоком.
- А ты нашов якась око?

²¹ **ВЫГЛЯДАВАНКЫ.** Найти слово в таком речію, колись было тяжко, але діточки ся тїшыли тому. Штось таке мож робити в кождім предметі – рікы, міста, квітки, їдла, што росте в загородці, лісі, звірята... Речіня говорить про штось інше, но цалком є в нїм інакше слово. Діточки самы так творили і тїшыли ся з того. Мушили чітати, два і три раз, ліпше повіджене, хотіли чітати, бо выглядане слово їх потїшыло. Домашню задачу як таку я їм не давав, але, як говорили родічі, же їх то интересовало, бо про таке штось не чули. Діточки потребуєть чітати, нелем сидіти коло компютерів, або робити гунцутства. Вірю, же нашы русиньскы діточки будуть мати дяку на такы выглядаванкы, же наша буква – азбука не пропаде. Запамнятайме собі: ЁГО **ДУХ, НО, ВІЧНО**, ВІРЮ, БУДЕ МЕДЖІ НАМИ - Юрко Харитун, 27. 07. 2017.

НАША КУХНЯ

Полож карту на стіл. (Ложка)
Із скоры тобі зроблю ремінь. (Корыто)
До гор ня не пустили. (Горня)
Не мусиш шал каждый день носити. (Шалка)
Із правил каждый буде одповідати. (Вилка)
Під вертеп шалвіі засадили. (Тепша)
З ногами скаламутили воду. (Миска)
Насліпо гармонікарь грав співанкы. (Погар)
Тільки кос ту рано не было. (Костура)
Такый обычай никого не уразить. (Чайник)
Нашій Тані робити ся не хоче. (Танір)
Як зачули парафін, джавот був по цілім дворі. (Фінджа)
Анька метала шапкы хлопцям до воды. (Талаш)
Не соль ніч, каждый собі посолить. (Сольнічка)
Петро з валкамі травы порадив собі сам. (Розвалка)
Тільки не товч, око тя буде боліти. (Товчок)

ПОДЬМЕ СЯ СХОВАТИ ДО ЛІСА ПІД СТРОМЫ

Яка мала, а бере зайду на плечі. (Береза)
Мамо, коли пастырь прижене коровы? (Липа)
Бабу чоколадов не накормиш. (Бучок)
Лосос нам барз смаковав. (Сосна)
Аня, ліч каждую коруну, та не будеш бідна. (Ялічка)
Рано я ворону увідів на стрісі. (Явор)
Така гра буде ся любити діточкам. (Граб)
Авто полями не сміє ходити. (Тополя)
Воду будеме аж потім пити. (Дуб)
По столі скакав маленький зайчік. (Ліска)
Чуєш, Таня, воркотіти голубів? (Явор)
Хлопчік бере stoleць на двір. (Берест)
Вояк Ленартовом переходить. (Клен)
Велё прекрасных хвіль халупарі пережыли на Домаші. (Вільха)
Михайло завтра піде до школы. (Лоза)
Чом Соня сендвіч не хоче? (Ясен)

ДОМАШНІ ЗВІРЯТА, але хто їх найде?

Штоскоро вам сын вырасте і буде помагати. (Корова)
Наша Анька чкала барз довго. (Качка)

Ногу скалічів соқыров. (Гуска)
Брате, ляпкати довго не мусиш. (Теля)
Іванко забув научіти ся стишок. (Коза)
Нянько нігда не повів зле слово. (Коні)
Наша баба рано варить пироги. (Баран)
Ты привів, ці сестра до нас діда? (Вівці)
Чом на конарику рянды вісять? (Куря)
На полю віділи борсука рыти бандуркы. (Сука)
Хлопе, сам собі мусиш вірити. (Пес)
До торбы каждому дали їдло. (Бык)
Куп, Уля, каждому чоколаду. (Пуляк)
Янко гутонить²², але я тому не розумлю. (Когут)
На Філіпа цяпкав студений додж. (Паця)

І МЕНІ ВЕСЕЛО, ЯК ПЕРЕЙДУ СЕЛОМ

Великий дар Андрійко дав мамці. (Дара)
Лука велика, поля нашы шыроky. (Велика Поляна)
Марусь, кексы не хочеш? (Руське)
Велё старин Анька віділа в музею. (Старина)
Він і два раз валалом перейде. (Звала)
Косу остру жніця мала. (Остружніця)
В снігу мене не было видно. (Гуменне)
З нами ковав коня і наш сусід. (Микова)
Малярь Чабала – борець був великий. (Лаборець)
Стрес ни нам, ни вам не треба. (Снина)
Когут кажде рано співав. (Гутка)
На клен оवादиска сїдають. (Кленова)
Мамо, мене зуб не болить. (Зубне)
Окрем нас там ніхто не був. (Кремна)
Кого оса днесь покусала? (Осадне)
Іванку, то поля вашы під Бескідом? (Тополя)
Взяло вашу мотыку дівчатко? (Ялова)
Сусідко, Петро вам не писав? (Петрова)
На тім ряфі я шкоду не мав. (Фіяш)
Сыну, поруб каждый конарик. (Порубка)
Діточкы, комар нікого іщі не покусав? (Комарник)
Довгы рокы ті Василь не писав. (Рокытів)

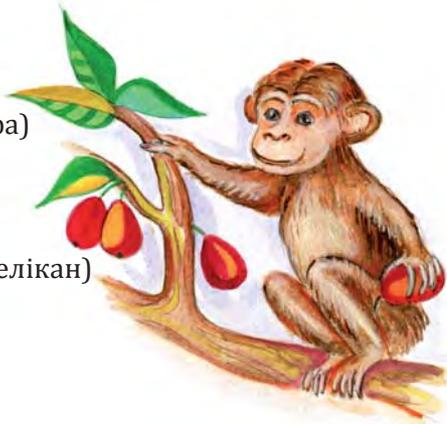
²² гутонить - діал., норм.; говорить

ШТО РОСТЕ В ЗАГОРОДЦІ?

Петру шкаредно покусав пес. (Петрушка)
Амор ковав сам собі стрілки. (Морков)
До воды нянько ня не пустив. (Дыня)
Єдна ваша лата на плоті згнила. (Шалата)
Анько, перь лем свої лахы. (Коперь)
У грофа солять барз мало. (Фасоля)
Позерай, ці булькать в горнцю. (Цібулька)
Є час ноктурно послухати. (Часнок)
Такый учес, но каждый не має. (Чеснок)
Мнясо Янка не хоче їсти. (Соя)
Хто має турбан, дуркати не мусить. (Бандурка)
Выйти до гор, ох, мені буде тяжко. (Горох)
Там, де є млака, пуста земля буде. (Капуста)
Рак минув мою ногу. (Кмин)
Славо Гурка у нас днесь не був? (Вогурка)
Тільки машкар Отка сама зробила. (Каротка)

ЗВІРЯТА В ЗОО

На копу мати сіно згрібала. (Пума)
Ігор і лавку не перескочить. (Горіла)
Пішла під верьбу волоскы чесати. (Бувол)
Тобі зоны такы ся не люблять? (Бізон - ы)
На єден крок од ілузіоністы я стояв. (Крокоділ)
На поле вышов газда. (Лев)
Перешов цілый Алжір, а файно ся мав. (Жірафа)
Із стріхы текло, канал був повный воды. (Клокан)
Треба масло натерти на хліб. (Слон)
І вас обувають учителькы? (Соб)
Наше гесло собі запам'ятайте. (Лос)
Діду Морозе, брат ся тя не боить. (Зебра)
Я принесу пилку од камарата. (Суп)
Єден пан дав мі книжку. (Панда)
Іванко брати не хоче чудже. (Кобра)
Скалпел і кандидат хотів принести. (Пелікан)
На діван алпа тобі цяпкать. (Налпа)

ШТО НАМ СМАКУЄ?

Нігда вам я сомара не продам. (Мясо)
Я нашов драбину за хыжов. (Шовдра)
Довкола чисто было. (Колач - і)
Компас каждый туриста має. (Паска)
Славо, щіпали тя ракы? (Вощі, ощі)
Монах ліску засадив до загороды монастыря. (Хліб)
Майстер Анкару не раз перешов. (Стеранка)
В зимі дівка шал не носить. (Каша)
На валок шаблю не давай. (Локша)
Косы радость клепати. (Сыр)
Іванко басу купив і знає грати. (Кобаса)
Было велё пар, кыпіла вода. (Паркы)
Мене покусала, мамко, пчола. (Салама)
Із тых кріз каждый був нещастный. (Різка)

НЕЛЕМ ПІД НОГЫ, ПОЗЕРАЙ КОЛИСЬ І ДОГОРЫ

На мене боканчі были малы. (Небо)
Дав коникови овес Мірко, або ты? (Весмір)
На фестівалі нас вітали співом. (Світ)
Брат дораз віз дав до порядку. (Звізда)
Іванко з моста скочів прямо до воды. (Козмос)
До нас з Орябины прийде камарат. (Зоря)
Страшный сон целебріта мала. (Сонце)
В домі ся чоколада довго не утримать. (Місячок)
Такый план етапами мы робили. (Планета)

ХОЧЕТЕ ДО ВЕЛИКОХ МІСТ ЗАЙТИ, МУСИТЕ ЇХ НАЙТИ

Дорога вана на купаня была? (Гавана)
Іскра ковалёви скочіла до ока. (Краков)
Барз мало слов ты написав. (Осло)
Коса каждый день была остра. (Осака, Лаос - країна)
На дворі газда любив співати. (Ріга)
Тільки авт, колон, донедавна не было. (Лондон)
На септембер лінійковы тейкы мені треба. (Берлін)
Великого капра галузинов прикрыли. (Прага)
Такый хлоп, а ріжу не любить. (Паріж)

Дівки, ёвга, якы вы парадны. (Кыёв - русиньске село; Кіев – главне місто України.

... Але треба ся назад вернути, на своє село не забыти.

А ХТО НАЙДЕ МОЄ МЕНО?

На полю бандурочки шумны наросли. (Люба)

Штось напиште, фантазію маєте. (Штефан)

Чом на стромі ланцок вісить? (Мілан)

Добру жена наварила поливку. (Ружена)

Ваш спів ангельскый був. (Іван)

Соломон і калап на голові мав. (Моніка)

Тільки гармонік, а ніхто не грає. (Моніка)

Великый комар, та ты ся го не боїш? (Марта)

На воду шанець треба выкопати. (Душан)

Тільки ран на нім было, а пережив. (Анна)

Комар і януар у шпарі пережыє. (Марія)

І тебе варити мамка учіла? (Ева)

Зробили банюр²³, коло нёго іщі колибу. (Юрко)

Доволь, газдо, поздоровити твою родину. (Ольга)

Няньку, дочка барз узка была. (Зузка)

Хто машлю мою має? (Томаш)

НАШЫ ПТАШКЫ

Він пооре ліпше як ты. (Орел)

Чом мак Аня не хоче в колачіку? (Каня)

Мамо, будете і мнясо варити? (Сова)

Потворо, нас хочеш будити? (Ворона)

Ево, роб ліпше, як твоя сестра. (Вороблі)

Діду, доколи я буду ходити до школы? (Дудок)

Гав, гав, рано было чути на дворі. (Гавран)

Наш професор окатый барз був. (Сорока)

І мы закопли, скала там была. (Плиска)

Село Блажов на мапі не найдеш. (Жовна)

В селі Нижня Боца назберали прекрасны грибы. (Боцан)

ДІВОЧКЫ ЯК КВІТОЧКЫ

На наше поле ліяны высадили. (Лелія)

Маленька мушка тебе укусила? (Мушкат)

²³ банюр – выр на купаня

Петро з Маріяном грають шахи. (Розмарія)
Налпа макак ту стояла коло нас. (Кактус)
Вас трафив хтось камінєм? (Астра)
Комар уж ани мене не кусав. (Ружа)
Нашу ріпу пава повигрїбала. (Пупава)
На шыфі Алка сидїла цілый день. (Фіалка)
Сім окрас Катка зробила на столї. (Сімокраска)
Іване, за будкы не давай зерно. (Незабудкы)
Відїли їй блїду, лячі до постелї мусила. (Блїдуля)

ЩАСТЛИВА ГОДИНА, ЯК ВЕДНО РОДИНА

Коли дома тихо, люблю чїтати. (Мати)
Буде добра тейка на писаня? (Брат)
Нїч не принесе, стратив десь ташку. (Сестра)
У теплій водї добрі плавати. (Дїдо)
Колиба барз скоро была готова. (Баба)
За росы нам треба луку покосити. (Сын)
Де ты задїв калап мїй, што був на лавці? (Дївка)
Добрі ся наїв, нукати го не было треба. (Внук)
Взяла до руки вовну, чкати ся їй хотїло. (Внучка)
Того року мы были в Татрах. (Кум)
Маеме маку мало на зиму. (Кума)
Дїточкы, хто напише речїня, в якїм буде слово – нянько –, попробуйте...

МОЯ МАМКА – НАЙЛІПША КУХАРКА

До тых шпар гет залїзли мухы. (Шпаргет)
Хлопе, ці можу уж варити пирогы? (Пец)
Нашїй Танї рыбка утекла назад до воды. (Танїр)
Полож калап на свое місто. (Ложка)
Подля правил каждый мусить писати. (Вилка)
З нами скакали і дївчата. (Миска)
Там, де є степ, шапку треба на голову. (Тепша)
До гор нянько ходить на грибы. (Горня)
Старый Серафін джавот не любить. (Фїнджа)
Добрый товар ї хабаль муж купить. (Варїха)
Як буде довкола чїсто, мати упече.... ... (колач)

Слово видавателя

Юрко Харитун ся народив 17-го юла 1948 в селі Стружніця, што ся находило в стариньскій долині. Жыє в Кежмарку, далеко од свого родного села.

Стружніця бив меншый валал. Находив ся выше векшой – Старины, села із великого школов і поштов, і ниже Звалы, родного села моёй мамы. У Звалі ем пережыла кажды вакаціі. Барз рада ем ту приходила із недалекой Снины, де ем із своїма родічами жыла.

Недавно ем была на стрічі родаків у Звалі і драгов до Звалы ем ся заставила на зачатку Стружніці. Стоїть там деревяна таблічка з інформаціёв, же Стружніця была заселена уже в 15-ім сторочу. Приближно в тім часі мусили наши предкы прийти до вшыткых сел стариньской долины, то значіть, до Звалы, Стружніці, Старины, Руського, Великой Поляны, Смулника і до Дары. Но ани єдного із тых сел, што ся находили під тисячметровым Бескідом, вже не є. Про гать на питну воду – Старину. І так, як Юрко Харитун банує за своїм селом, мені жаль за селом моёй мамы, діда, бабы, теты, вуйка, братранця ці сестерніці, сусідів...

Мы, котры сьме людей із тых сел знали, котры сьме пережыли часть свого жывота в зникнутых валалох, котры сьме ходили по горбох і луках під Бескідом, грабали там сіно, пасли коровы під польсков граніцёв, жали коприву про гусята, везли ся на возох повных сіна, котры тягали наши коні і гачата нас попри возі спроваждали, мы, котры сьме помагали нашим старым родічім сіно складовати в пелевни і зерно в сыпанцю, вязати снопы із пшеніці, зберати яфору на чехословацько-польскій граніці – мы знаєме, же із стариньской преграды пе чісту воду із звальского хотаря скоро цілый Пряшівскый край. Розумиме, же людём хыбила вода, но предці... Тот, хто страту свого родного села або родного села своїх родічів не пережыв, наш жаль за страченев частёв свого жывота не похопить...

Ліквідація семох сел на великій части автохтонной горьской русиньской теріторіі сниньского окресу взяла Русинам часть їх сердця. Юрко Харитун із своёв матірёв захранили про русиньскы діти фалаток ідентіты Русинів стариньской долины. Малы народны словесны формы, котрыма ся дорослы обертали ід своїм дїтём, жебы з них выховали честных і добрых людей і котры позбєрали Юрко Харитун і ёго мати по валалох стариньской долины, перекročили своёв універзалностёв граніці зникнутых сел. Я собі із свого дїтинства не памнятам, як ня мамка колысала, но памнятам сі, як ня дідо з бабов Стебіловы – родічі моёй мамы, любили і голубили, як ня моя мамка звала своїм потятком, своёв зорнічков ці іскерков... На тото не мож забыты. Їх любов мі гріє сердце цілый мій жывот.

Книжка Юрка Харитуна, котру маєме честь выдати в Обчаньскім здружіню Колысочка – Kolíska, мі ласку моїх найблизших, но і пах звальских лук із сушеным сіном і звальского горьского воздуха барз силно припомнянула. Дякую за ню.

Вірю, же найновша книжка про діти: Дякую, мамко! збогатить цілу плеяду книжок такого продуктівного автора¹, яким є Юрко Харитун. Дякую ілюстраторці книжки Еві Ілковчовой, же ю обогатила красныма ілюстраціями про діти, Кветославі Копоровій за велику поміч коло языковых коректур і Робертові Віцови за то, же вдыхнув книжці графічну подобу і же мав неконечну терпезливість коло докінчованя і коло языковых коректур книжки.

І тепер, дїточкы: Фууууу – на мотылячїх крылах посылам Вам нашу нову книжку і тїшу ся, як сі будете ламати язычкы і учіты ся бісїдовати і роздумовати по русиньскы.

*Люба Кралёва,
авторка проекту.*

¹ Юрко Харитун є автором многих книжок, таких як: Гуслі з явора (1998), Мої жалі (2010), Мої сны (201), Мої незабудкы (2013), Мої надїі (2014)...